

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

**ТЕМА БРОЈА: РФ ПИО отворио још једну ординацију
за медицинско вештачење за кориснике са подручја
општина Неготин, Кладово и Мајданпек**

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ЛЕКАРИ ВЕШТАЦИ И У НЕГОТИНУ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Весна Анастасијевић

РЕДАКЦИЈА:
Париска бр. 9,
11000 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2030-745
факс: 2638-201

**ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
ЗА ВОЈВОДИНУ:**
Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2030-745

Рукописи и фотографије
се не враћају.
Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

У GERONTOЛОШКОМ ЦЕНТРУ БЕОГРАД ОБЕЛЕЖЕН 21. СЕПТЕМБАР

Отворен Алцхајмер кафе

Поводом обележавања Светског дана борбе против Алцхајмерове болести – 21. септембра, у Геронтолошком центру Београд, у дому на Бежанијској коси, одржана је свечана академија. Директорка Геронтолошког центра Београд Сузана Мишић отворила је манифестацију и изразила жељу да се пружи помоћ како породицама тако и оболелима у борби против ове болести, и

да им се обезбеди квалитетан и достојанствен живот.

Др Славица Голубовић је одржала стручно предавање и званично отворила Алцхајмер кафе, где ће се једном месечно одржавати тематске едукације, дискусије, и размена информација о деменцији, а све у циљу подршке оболелима од деменције и њиховим породицама.

Након пригодног културно-уметничког програма у којем су

Сузана Мишић

учествовали корисници Дома Бежанијска коса, као и бенд Дневних центара и клубова – „Забрањено старење“, стручни

Не заборавимо ми оне који заборављају

Поводом обележавања 21. септембра, организација Амити – снага пријатељства скренула је пажњу на изузетно тежак положај људи који пате од Алцхајмерове болести и других врста деменције, и њихових породица, а посебно непосредних неговатеља. Апеловано је на надлежне да помогну да се овај терет равномерно распореди између породице и друштва.

Како се наводи, нужан је бржи развој ефикасних и економичних модела пружања социјалних и здравствених сервиса за подршку оболелима и њиховим породицама на нивоу локалних заједница, како би терет бриге био бар мало уравнотеженији. Ова организација је нагласила да је неопходно да РФЗО помогне да антидементни лекови буду доступнији оболелима кад је реч о њиховој цени. Предложено је да се прошире индикације за прописивање пелена за одрасле на терет РФЗО, тако да и дементни пацијенти могу да их добију.

радници ГЦБ на платоу испред општине Звездара пружали су услугу испитивања когнитивног скрининга. На штанду је послужена и кафа, а прикупљени прилог биће намењен радној терапији особа оболелих од деменције.

Према светском извештају о Алцхајмеровој болести за 2015. годину, међу скоро 900 милиона људи старих 60 и више година, колико их данас живи у свету, око 46,8 милиона је са деменцијом. Овај број ће се скоро удвостручити у наредних 20 година. Према тим проценама, у Србији је код готово 100.000 људи присутна нека врста деменције.

В. Кадић

ЈОШ ЈЕДНА ОРДИНАЦИЈА ЗА МЕДИЦИНСКО ВЕШТАЧЕЊЕ

Лекари и у Неготину

Министарство рада и Фонд ПИО настоје да покажу одговорност према најстаријима и да им помогну да лакше остваре своја права

У Неготину је 8. септембра отворена још једна ординација за медицинско вештачење Републичког фонда ПИО. Овде ће се обављати вештачење за оцену радне способности и туђу помоћ и негу осигураника и корисника са подручја општина Неготин, Кладово и Мајданпек. Ординацију је отворио министар за рад, запошљавање борачка и социјална питања Александар Вулин. Присуствовали су и челни људи РФ ПИО: директорка Драгана Калиновић, председник Управног одбора Бранислав Митровић, помоћник директора др Александар Милошевић, директор Сектора за медицинско вештачење др Дика Кајевић, директорка Филијале Бор Верице Чарапић, запослени у испостави Фонда у Неготину и руководство ове општине.

Отварањем испоставе за вештачење у Неготину, Фонд ПИО наставља да приближава своје услуге корисницима, који су до сада на преглед морали да путују у Бор, речено је приликом отварања ове ординације.

Министар Вулин је рекао да његово Министарство у сарадњи са Фондом ПИО чини све да се корисницима олакша остваривање услуга и да им се приближе све потребне услуге.

– Сада ће сви захтеви за туђу помоћ и негу и све што комисије треба да вештаче бити обављано баш у Неготину, па људи из околних места неће морати да путују далеко и да се излажу трошковима. Услуге ће бити тамо где су им потребне. Настоји се и води се рачуна да

Министар Александар Вулин у новоотвореној ординацији

сваки корисник буде заштићен и да остваривање услуга у свим деловима Србије буде изједначено, како би сви осигураници имали једнака права – рекао је Вулин.

Министар Вулин се приликом обиласка испоставе Фонда ПИО у Неготину осврнуо и на повећану наплату доприноса за пензијско осигурање, истичући да се тај тренд и даље наставља.

– Захваљујући повећаној количини доприноса и новца из привреде која се развија и већем броју запослених, повукли смо 8,3 милијарде динара мање из буџета за те намене, што говори да се запошљавање наставља, да имамо већу финансијску и фискалну дисциплину – истакао је Вулин.

Министар је навео податак да је прошлог месеца инспекција рада обавила 4.950 контрола, приликом којих је установљено да 1.130 радника ради на црно, а да је захваљујући издатим решењима са 930 лица закључен радни однос.

Директорка борске филијале Фонда ПИО Верица Чарапић рекла је да је циљ отварања ове ординације за медицинско вештачење да се проблем становништва у општинама Неготин, Кладово и Мајданпек, нарочито оних који живе у селима, реши на хуман начин и да се тако старим и изнемоглим особама

омогући лакше остваривање права за туђу помоћ и негу.

Она је подсетила да је становништво у околним местима

Руководиоци Фонда ПИО дочекују министра

тих општина јако старо, а да су због удаљености и недостатка редовних саобраћајних линија били ускраћени за остваривање тих права.

– Фонд ПИО настоји да приближи својим осигураницима остваривање тих права што је могуће више и надамо се да ће им сада бити знатно лакше, јер више неће морати да прелазе по 120 километара од Кладова и око 75 километара од Текије и Неготина да би дошли до Бора на вештачење. Због природе болести и немогућности транспорта најчешће су били принуђени да плаћају такси превоз или во-

зила за специјалне намене да би се одазвали на вештачење – рекла је Верица Чарапић.

Директор Сектора за медицинско вештачење Републичког Фонда ПИО др Дика Кајевић истакао је да су Министарство рада и Фонд ПИО настојали да покажу одговорност према најстаријима и да им помогну да остваре своја права, која су до сада остваривали отежано.

Др Кајевић је рекао да ће се и даље настојати да се омогући отварање испостава оваквог типа у Србији, како би се помогло најстаријој популацији.

Председник општине Неготин Јован Миловановић истакао је да је та општина препознала значај рада комисије за вештачење, имајући у виду да је најстаријима било веома тешко

да оду на вештачење у Бор, те су зато и помогли у сређивању простора за ординацију, у сарадњи са Фондом ПИО и ресорним министарством.

Према подацима Фонда ПИО за прошлу годину, од укупног броја обрађених захтева у Филијали Бор, за првостепена вештачења из испостава у Неготину, Кладово и Мајданпеку било је 90 захтева за оцену радне способности, 133 захтева за туђу помоћ и негу, а за кориснике услуга центара за социјални рад 111 захтева за помоћ и негу. То је укупно 334 захтева са територије ове три општине. **В. А.**

СРПСКО-НЕМАЧКИ ДАНИ САВЕТОВАЊА У ШАПЦУ И БЕОГРАДУ

До савета без чекања

Према унапред утврђеном распореду, 122 заинтересованих грађана са стажом у обе државе добило информацију и правну помоћ од стручњака из Немачке

Још једни успешно организовани тзв. саветодавни дани одржани са немачком страном, овог пута у Шапцу и Београду 22, 23. и 24. септембра, протекли су у радној, али пре свега позитивној атмосфери.

Саветодавци из нашег Фонда: Верислава Косановић, Ивана Росић и Васија Босанац, и из немачког Deutsche Rentenversicherung-а: Ролф Сперлинг, Када Табљановић и Власта Кушевић, заслужни су што су 122 заинтересована грађана (42 у Шапцу и 80 у Београду) отишла са саветовања задовољна. На своја питања добили су одговоре, дате су им неопходне информације и пружена правна помоћ.

Захваљујући ефикасном раду саветодаваца и њиховом великом искуству у области спровођења система пензијског осигурања, а посебно искуству у раду са странкама, примљени су и посаветовани сви грађани који су дошли, па и они који су са заказивањем закаснили успели су да разговарају са саветодавцима.

Ратомир Дамњановић из Зе-

муна и његова кћерка, који су први пут дошли на саветодавне дане, изашли су задовољни.

– Тек недавно смо сазнали да ова могућност постоји и одмах смо позвали и заказали термин.

Када Табљановић

Све је протекло у најбољем реду, саветодавци су изузетно љубазни и упућени у свој посао тако да одмах одговоре на питања које им поставите – објашњава господин Дамњановић.

Београђанин Александар Секулић дошао је да се информише о свом стажу оствареном у Немачкој.

– Све је прошло изванредно. Све потребне информације

Ролф Сперлинг

сам добио, а пошто су термини заказани, није било чекања. Организација је стварно одлична и моја је препорука да са овом праксом обавезно наставите. Правници који су овде, јако добро познају проблеме, они из Немачке имају и моју документацију, тако да на свако питање одмах знају одговор – задовољан је господин Секулић.

Многи осигураници који имају стаж у Немачкој за дане разговора сазнају из медија, из обавештења Фонда ПИО, а добију и позивно писмо из Немачке са датумом одржавања саветодавних дана па термин закажу телефоном.

– За могућност оваквог саветовања сазнао сам преко позивног писма које су ми послали из немачког фонда и пријавио сам се телефоном. Нисам морао да зовем у Немачку, него овде у Београд и рекли су ми тачно време кад треба да дођем. Ни-

сам веровао да и код нас нешто може да се обави у заказано време, без чекања, али, ето, и то се дешава. Добио сам све потребне информације, а целом организацијом и љубазношћу

Власта Кушевић

запослених сам заиста преизодовољан. Све ми је објашњено и рекли су ми да само чекам решење да ми стигне на кућну адресу – каже за наш лист Сава Мирчевски из Београда.

И они који из било ког разлога нису стигли да телефонски закажу термин за разговор са саветодавцима ипак су примљени и добили су потребне информације и објашњења. Надежда Бијелић из Београда једна је од тих.

– Нисам била овде па нисам стигла да зовем и да закажем, али сам ипак дошла и нисам чак ни чекала јер сам стигла баш пред паузу, али су они остали и примили су ме. Сазнала сам да од 1. августа имам право на њихову пензију, објаснили су како ће ми и када бити исплаћено све од тада, тако да сам сазнала све што ме је занимало. Одговара ми што овакве информације могу да добијем овде, не морам да путујем у Немачку, а сазнам

Пријем странака

све као да сам отишла – прича госпођа Бијелић.

Оно што је окарактерисало ове септембарске дане разговора јесте, свакако, и задовољство које су изразили гости из немачког завода у вези са њиховом припремом и организацијом и у Шапцу и у Београду. Ролф Сперлинг, један од саветодаваца, изјавио је за „Глас осигураника“ да су саветодавни дани јако добра пракса.

– С обзиром на то да је велики број ваших грађана радио у Немачкој и да имају много тога што их занима у вези са нашим пензијским системом и правима, јако је добро што им је омогућено да у својој земљи, свом граду, добију потребне информације. Ми имамо евиденцију и обавестимо људе да се одржавају саветодавни дани, тако да им када дођу дамо тачну и конкретну информацију, чак им кажемо и колики износ пензије могу да очекују – навео је Ролф Сперлинг, саветодавац из немачког Deutsche Rentenversicherung-a.

Александра Банић, саветник директора РФ ПИО и организатор саветодавних дана, и Александар Динић, начелник Одељења за ПИО по међународним уговорима које у пракси спроводи прописе о ино-пензијама, задовољни су и одзивом наших грађана и сарадњом са немачким колегама. Истичу да су странке изузетно задовољне овим видом саветовања и да ће ова пракса бити настављена са Немачком и осталим земљама са којима се већ на овај начин сарађује.

Следећи саветодавни дани су са Хрватском, 6. октобра у Новом Саду и 7. октобра у Београду. Дани разговора са БиХ биће одржани у Београду 20. и 21. октобра 2015.

Весна Анастасијевић

УТВРЂИВАЊЕ ПРАВА СВОЈИНЕ НА ИМОВИНУ РФ ПИО

Прикупља се документација и ван Фонда

Обављају се послови прикупљања, пописа и обраде података о имовини Фонда, уписују права на имовину у службене евиденције, води јединствена евиденција непокретности, прибављају докази о праву коришћења, односно приватне својине на непокретности којима Фонд располаже

На седници Управног одбора Републичког фонда ПИО крајем јануара 2015. године усвојена је одлука о формирању Сектора за имовину. Сектор је основан ради ефикасног управљања и рационалног коришћења имовине и простора којима Фонд располаже да би се створиле могућности за остваривање прихода који ће утицати на финансијску стабилност Фонда. За директора је именован дипломирани правник Милорад Буха.

Конкретно, Сектор за имовинске послове, пројекте и заступање РФ ПИО бави се имовинско-правним пословима, евиденцијом имовине и управљањем имовином, пословима заступања Фонда пред судовима и пословима управљања пројектима. Дакле, обавља послове прикупљања, пописа и обраде података о имовини Фонда, уписује права на имовину у службене евиденције, води јединствене евиденције непокретности, прибавља доказе о праву коришћења, односно приватне својине на непокретности којима Фонд располаже. Такође, обавља финансијско-материјалне послове који се односе на финансијску реализацију аката у вези са располагањем и управљањем непокретностима и обавља све остале послове који се односе на управљање имовином Фонда.

У Дирекцији Покрајинског фонда ПИО у Новом Саду ове послове обавља Одсек за имовинске и стамбене послове у оквиру Одељења за људске ресурсе, заступање и имовинскоправне послове. Светлана Пантовић, начелница овог одељења, каже да је, од оснивања Сектора, пописана сва имовина Фонда, мада је о томе и раније постојала одређена врста евиденције у Фонду. Према њеним речима, сада се креће на упис у катастар већих објеката који нису досад уписани, а за које је Фонд обезбедио неопходну документацију.

– У АП Војводини, обједињено, имамо 336 имовинских јединица које се воде као наша имовина, која је разнолика (и станова, гарсоњере...) а више од 70 одсто је већ уписано као приватна

својина Фонда. Дакле, први корак нам је био да постојећу имовину упишемо као приватну својину Фонда, а остатак је у припреми за укњижбу кроз прикупљање валидне документације. Првенствено, такву документацију прикупљамо у нашим архивама и за то су задужене моје колеге начелници у филијалама РФ ПИО на територији АП Војводине. Међутим, када нам она недостаје, тражимо је у сарадњи са локалним самоуправама и у њиховим архивама, односно, архивама СИЗ-ова за становање, њихових правних следбеника, општинских и градских управа итд. – објаснила је ближе ове активности начелница Светлана Пантовић која и непосредно учествује у овом процесу.

Тако је, обављајући ову делатност, средином септембра начелница Пантовић била у архиви Општинске управе Кула где је успела, уз стручну сарадњу Босиљке Мишовић, координаторке писарнице Општинске управе Кула, да обезбеди део потребне документације за покретање судске парнице ради признавања дела својине над делом зграде Дома за старе и пензионере у Кули (над једном трећином). Фонд је у изградњу и куповину земљишта за овај дом ранијих година уложио своја средства.

Дакле, као крајњу меру у поступку утврђивања власништва над својом имовином Фонд води и судске поступке, што је досад резултирало пресудама у корист РФ ПИО о власништву над једним бројем бања у Републици Србији. Међу њима је и Бања „Русанда“ у Меленцима на територији АП Војводине где је Фонд остварио 66 одсто власништва.

Такође, недавно је Фонд добио судски спор о власништву над клупским просторијама за дневни боравак пензионера чланова удружења пензионера у Новом Бечеју у коме је правна заступница Фонда била баш Светлана Пантовић и, према њеним речима, та имовина је већ уписана у општински катастар као приватна својина Фонда.

Мирослав Мектеровић

ТРЕЋА РЕГИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА „ЗА ЗЕРУ ВИШЕ” У НОВОМ БЕЧЕЈУ

Сагоревање на послу

Сарадња три установе, Дома за душевно оболела лица „Свети Василије Острошки Чудотворац” из Новог Бечеја, Социјално-геријатријског центра из Бањалуке и Дома старих „Грабовац” из Рисна, почела је пре десетак година. Кроз посете и размене искустава, сарадња се продубљивала. Успостављена је и размена радника који су по две недеље боравили и радили у другој установи.

Споразум о пословној сарадњи, који је још више учврстио добре односе, потписан је 2008. године. Ова квалитетна сарадња изнедрила је идеју да се сваке године у другој републици одржи регионална конференција са темама везаним за рад установа социјалне заштите, побољшања квалитета живота корисника и рад запослених у социјалној заштити. Овој групи сродних установа, потписивањем меморандума о сарадњи придружио се 2013. године Дом „Данице Вогринец” из Марибора.

Трећа регионална конференција „За зеру више” са темом „Сагоревање на послу” одржана је 2. септембра 2015. године у Новом Бечеју у организацији Дома за смештај душевно оболелих лица „Свети Василије Острошки Чудотворац” из Новог Бечеја. Конференцију је отворио министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Александар Вулин.

– Запослени у социјалној за-

штити пре свега воле људе и никада их не заборављају, и када им се заврши радно време не закључавају своја врата и фиоке, већ и након тога мисле о штићеницима и помажу им. Изменом

закона настојаћемо да се запослени растерете непотребних процедура и папирологије и на тај начин им омогућити да се више баве корисницима – нагласио је министар Вулин.

Министар Александар Вулин

Ревизија лиценци у домовима за старе

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања покренуло је процес ревизије свих издатих лиценци за државне и приватне старачке домове, рекао је министар Вулин у Новом Бечеју. Прошле године је спроведен рекордан број редовних и ванредних инспекција у домовима за старе након чега је њих 18 затворено јер нису имали све потребне дозволе или се нису придржавали правила.

– Стандард услуга мора бити исти и једнак за све, без обзира на то да ли се дом налази у Новом Бечеју, Сурдулици или неком другом месту. Стандарди морају да се задовоље свуда. Важно је да и у приватном дому за старе буде ангажован социјални радник, јер се само тако на прави начин може бринути о корисницима – нагласио је Александар Вулин.

Скупу се обратила и подсекретар Покрајинског секретара за здравство, социјалну политику и демографију Новка Мојић истичући да су запослени у социјалној заштити веома посвећени и да њихов рад треба више да се цени, будући да су мало плаћени.

Скупу су присуствовали представници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Покрајинског секретаријата за здравство, социјалну политику и демографију, Покрајинског завода за социјалну заштиту, Коморе социјалне заштите, гости из Црне Горе, Републике Српске и Словеније и запослени у установама и центрима за социјални рад.

Основни циљ скупа био је размена знања и искустава о узроцима, симптомима и превенцији синдрома сагоревања на послу из различитих углова. Учесници скупа били су веома задовољни квалитетом излагања која су слушали и новим сазнањима о овој теми јер је значајна и захтева ангажовање свих, од ресорног министарства до запослених у социјалној заштити, како би се људи сачували од сагоревања и тиме побољшали ефекти њиховог рада.

Мирослав Мектеровић

ВЛАСОТИНЦЕ БРИНЕ О ОСОБАМА СА ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА

Сигурна кућа за немоћне

У вароши на обалама реке Власине првог дана септембра отворена је сигурна кућа за особе са менталним и интелектуалним потешкоћама, односно са посебним потребама. Новоизграђену кућу за њих у Власотинцу је отворио Александар Вулин, министар за рад, запошљавање, борачка

и социјална питања, у присуству Мирослава Љубеновића, председника општине Власотинце, и других челника ове вароши и Јабланичког управног округа.

Значајну заслугу за успешност овог пројекта има НВО „Осмех” из Власотинца коју са великим успехом организује

Предраг Радуловић, менаџер овог пројекта. Објекат је лоциран у лепом крајолику периферије вароши, а његова изградња, као и адаптација већ постојећег објекта коштала је око 142.000 евра, што је обезбеђено углавном из буџета Владе Србије и донација, а око 20.000 евра издвојила је

локална самоуправа општине Власотинце.

Током боравка у Власотинцу министар Вулин посетио је и градилиште бившег интерната Средње техничке школе где би ускоро требало да се усли Центар за социјални рад из овог места.

Т. Стевановић

ОБАВЕЗЕ ДЕЦЕ, ПОРОДИЧНИХ ПЕНЗИОНЕРА

Потврде о школовању

Јесен обележава почетак нове школске и универзитетске године, а са њима и обавезу корисника породичних пензија, деце којима је школовање услов за коришћење права, да Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање доставе потврде о школовању. Деца старија од 15 година то већ знају, док је онима који пуне 15 година ово сасвим нова обавеза на коју не смеју да забораве како би несметано користили породичну пензију.

Да би се ово право задржало, потребно је да дете које је напунило 15 година похађа средњу школу, док деца од 20 до 26 година старости морају да доставе потврде о студирању на високошколској установи. Закон

права на породичну пензију за децу која се на овај начин школују. У циљу да се овај задатак обави без пропуста, ресорно министарство у Влади Републике Србије, у чијој је надлежности просвета, редовно сачињава спискове школских установа које имају дозволу за рад, а у случају да за дете које похађа неку установу не може са сигурношћу да се утврди да ли испуњава услове за коришћење породичне пензије, докази о школовању се тумаче у сарадњи са истим министарством.

Како се одређен број корисника породичне пензије школује изван граница Републике Србије, по школским програмима који нису увек слични онима који се примењују у домаћој просвети, за њих је некада

Мирослав Мирић

вог живог родитеља који није навршио године живота потребне за признавање права на породичну пензију већ то право користи због вршења родитељске дужности (подсетимо, у 2015. години услов за удову умрлог осигураника је навршење 52 године живота, а за удовца 57 година, а у 2016. години ће бити потребно шест месеци живота више). Када се узме у обзир и законска одредба која прописује да преживели брачни друг право на породичну пензију трајно задржава у случају када потребне године живота наврши у току трајања права за дете, онда је јасно да достављање потврде има значај и за друге чланове породице осим деце.

Привремена обустава исплате

Неблаговремено достављање потврде условиће привремену обуставу исплате породичне пензије, да би се избегла преплата. На овај начин штите се и Фонд и пензионери од излагања непотребним трошковима наплате неосновано исплаћених износа. Ипак, како је на овај начин могуће спречити преплату само у случају када право на породичну пензију користи дете, а не и у случајевима када постоји више корисника, потребно је да дете које је завршило, или прекинуло школовање о томе благовремено обавести Фонд.

Студенти појединих високошколских установа некада не могу на време да доставе доказе о упису школске године, јер последњи испитни рокови из претходне године трају и у време када би већ требало да почне наредна школска година, или из других објективних разлога. Запослени у Фонду који раде на пословима исплате пензија имају разумевања за кашњења из оваквих разлога, али то је и разлог више да се потврде доставе одмах по добијању, како би исплата пензије могла несметано да се настави.

За крај, подсећамо децу породичне пензионере да, осим Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, доказе о школовању треба да доставе и иностраним носиоцима осигурања код којих су остварили право на пензију, уколико је то предвиђено правним прописима друге државе, а такође и да је потребно да Фонд обавезно обавесте у случају да се запосле, или почну да обављају самосталну делатност док користе пензију.

М. Мирић

о пензијском и инвалидском осигурању не прави разлику између редовног и ванредног школовања, као ни између различитих категорија студената – самофинансирајућих и суфинансирајућих. Деца, породични пензионери, имају обавезу да РФ ПИО достављају доказе о томе да похађају одговарајућу школу, односно то треба да чине благовремено, без одлагања, после обављеног уписа сваке школске године. Осим података о идентитету детета и установе која је издаје, потврда треба да садржи и податке о томе на коју школску годину се односи, као и о статусу који ученик, односно студент има у тој школској години.

Инострани студенти

Сваке године повећава се број ученика и студената који наставу похађају у Републици Србији, али и код иностраних образовних институција, а све чешће је и школовање путем интернета, па је због тога неопходно правилно утврдити основаност коришћења

потребно додатно тумачити чињенице које су наведене на потврди. Најчешће разлике у односу на ученике и студенте који наставу похађају у Србији огледају се у другачијим нивоима школовања (нпр. назив иностране школске установе може да упућује на високу школу, иако се ради о средњошколској установи), различитом датуму почетка школских година, односно семестара, њиховог трајања и слично. Аутентичност школских потврда из иностранства често се не потврђује онако како је код нас уобичајено – печатом, већ електронским потписом, кодом или интернет адресом за непосредну верификацију на страницама саме школе. Сва деца која се школују у иностранству и потврду добију на језику државе у којој се школују, треба уз потврду да доставе и превод овлашћеног судског тумача.

Благовремено достављање потврде о школовању може утицати не само на право детета на породичну пензију, него и његово

Преполовљен род кукуруза

Дуготрајна суша која је погодила источну Србију, а посебно Борски округ, знатно је умањила овогодишњи род кукуруза на више од 20.000 хектара.

Приноси су смањени од 30 до 50 одсто у односу на вишегодишњи просек, који је око пет тона по хектару, а на појединим њивама рода уопште и нема. Највеће

штете настале су баш у време оплодне кукуруза, јер полен није могао да буде активан при температурама које су константно биле изнад 30 степени.

Ове године у Неготинској Крајини суша је умањила и приносе пшенице. Осим у количини, пшеница је подбацила и у квалитету зрна.

Јесења смотра аграра

Традиционални, дванаести „Шумадијски сајам пољопривреде“ у Крагујевцу завршен је уручењем признања најбољим одгајивачима стоке. Посетиоцима највеће јесење смотре те врсте у овом делу Србије за четири сајамска

дана представило се више од 100 излагача и око 300 произвођача, сточара, компанија и предузетника.

У оквиру дванаестог сајма пољопривреде, у центру Крагујевца одржана је дводневна 33. традиционална пчеларска изложба „Дани пчеларства Шумадије 2015“, која је окупила излагаче из 25 пчелињих друштава из Србије.

Посетиоци „Шумадијског сајма пољопривреде“ уживали су и у атрактивним пратећим програмима, изложбама животиња и богатом културно-уметничком програму друштава и група које негују традиционално стваралаштво.

Обележен Дан глувих

Поводом 27. септембра, Међународног дана глувих, у Скупштини града Крагујевца приређен је пријем за представнике удружења глувих и наглувих лица Шумадијског округа.

Проблеми са комуникацијом у здравству и образовању кључни су и у највећој мери дотичу глава и наглува лица и на то су указали чланови удружења Шумадијског округа надлежнима у Скупштини града. У мају је усвојен Закон о употреби знаковног језика, а његовом применом би многи проблеми били отклоњени или барем делимично решени, истакнуто је на пријему.

Ове године крагујевачко Удружење глувих и наглувих лица које броји 320 чланова обележава шест деценија постојања КУД „Јаков Петровић Бједов“. На почетку пријема у згради Градске управе приказан је спот „Мој језик – српски знаковни језик“, настао у оквиру кампање подизања свести о значају српског знаковног језика за заједницу глувих.

Лакше заказивање прегледа

Дом здравља „Нови Сад“ омогућио је особама са потешкоћама са слухом и говором заказивање лекарских прегледа у својој здравственој установи путем и-мејла и СМС порука.

Да би олакшао долазак до лекара, Дом здравља пружа овакву услугу већ неколико година и женама са инвалидитетом из новосадске организације за особе са инвалидитетом „Из круга-Војводина“ ради заказивања гинеколошких прегледа. Ова установа је показала бригу и за следеће и слабовиде особе, јер је инсталирала четири табле на Брајевој азбуци у својим објектима у Новом Саду. Конкретно, сви заинтересовани Новосађани који имају потешкоће са слухом и говором сада могу да закажу преглед слањем и-мејла на адресу: boskov.snezana@dzns.rs или СМС поруку на број телефона 064/808 81.

Тактилна табла

На светосавском платоу постављена је и осветљана тактилна табла на којој су рељефно приказани Храм Светог Саве и околни објекти. Тактилна табла ће омогућити слепим и слабовидим особама да добију слику о тој грађевини, а министар за рад, борачка и социјална питања

Александар Вулин најавио је да ће се са постављањем таквих табла наставити и у будућности.

Председник Савеза слепих Србије Милан Стошић поручио је да су слепи и слабовиди поштоваоци своје историје, културе, традиције, вере и да је зато прва тактилна табла постављена на платоу нашег највећег светилишта.

Према његовим речима, та табла је резултат напора који чини Савез да би се слепима и слабовидима у Србији омогућио што квалитетнији живот.

Минимална цена рада – 121 динар

Висина минималне цене рада, без пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање, за период јануар–децембар 2016. године износиће 121 динар по радном часу, одлучила је Влада Србије.

Како се наводи у саопштењу, влада је ову одлуку донела у складу са чланом 112 Закона о раду, који прописује да, уколико Социјално-економски савет Србије не утврди минималну цену рада у року од 15 дана од дана почетка преговора, висину минималне зараде утврђује влада, и то најкасније 15. септембра текуће године за наредну календарску годину.

Синдикати сматрају да минимална цена рада треба да буде повећана са садашњих 121 на 143,5 динара по радном сату, а послодавци и представници ресорних министарстава оцењују да се нису стекли услови за њено повећање.

Зарада нижа од јулске

Просечна нето зарада у Србији исплаћена у августу 2015. године износи 44.630 динара и у поређењу са јулском зарадом номинално је нижа за 2,1 одсто, а реално за три одсто, саопштио је Републички завод за статистику.

Просечна бруто зарада исплаћена у августу износи 61.538 динара и у односу на просечну зараду исплаћену у јулу номинално је нижа за 1,8 а реално за 2,7 одсто.

Просечна нето зарада исплаћена у августу 2015. године номинално је нижа за 2,1 и реално за 4,1 одсто у односу на просечну нето зараду исплаћену у августу прошле године.

Просечна зарада исплаћена у августу 2015. номинално је нижа за 2,3 и реално за 4,3 одсто од просечне зараде исплаћене у августу 2014. године.

Чувајмо срце

Поводом Светског дана срца – 29. септембра на улицама Београда одржана је манифестација чији је циљ био подизање свести о значају превенције инфаркта миокарда како би се смањила смртност од те болести. Активисти обучени у специјалне костиме који верно приказују људско срце и

крвни систем, разговарали су са Београђанима о томе како да сачувају здравље срца и који су ризици од инфаркта.

Иначе, у Србији према подацима Института за

јавно здравље „Батут“, дневно 47 особа доживи инфаркт, а 15 га не преживи. Подаци показују и да сваки пети пацијент са инфарктом умре током првих пет година од настанка болести.

Светски дан срца обележава се широм света јавним манифестацијама за пацијенте, као и стручним скуповима, с циљем подизања свести о кардиоваскуларним болестима као најчешћем узроку смрти.

Пензионери са компјутером

Пензионери београдске општине Стари град имају прилику да похађају четворомесечну бесплатну школу компјутера за треће доба. План је да до краја године обуку прође око 300 пензионера, а курс подразумева

основне информације о рачунару, програме за писање текста, употребу интернета, коришћење и-мејла, друштвених мрежа и скајпа.

Заинтересовани грађани општине Стари град старији од 60 година могу да се јаве на број телефона 063/8012-554, уторком и средом, а најстарији међу досад пријављеним полазницима, Маринко Вучићевић, има 88 година.

Гала концерт на Коларцу

У препуној дворани Коларчеве задужбине одржан је гала концерт Зубина Мехте са Београдском филхармонијом који је очарао београдску публику.

Након добротворних концерата одржаних у Напуљу и Мадриду, као доказани хуманиста, Мехта се одрекао и хонорара од наступа са нашим оркестром у корист Фондације Београдске

филхармоније, чији је он почасни председник.

Мехта је изразио жељу да 2018. са Београдском филхармонијом прослави 60 година од свог првог сусрета са овим оркестром, давне 1958. године.

Гала концерту су присуствовали амбасадор САД Мајкл Кирби и шеф делегације ЕУ Мајкл Девенпорт.

ЕКСПЕРТСКА РАЗМЕНА ИЗМЕЂУ СРПСКОГ И МАЂАРСКОГ ФОНДА

Недељу дана за упознавање са радом РФ ПИО

У оквиру размене стручњака између РФ ПИО и мађарског пензијског фонда, у септембру је у Београду боравила Дора Новак, саветник за питања међународних уговора о социјалном осигурању у дирекцији мађарског пензијског фонда. Дора Новак ради у одељењу које се бави билатералним уговорима закљученим са земљама које су ван ЕУ. Српски представник у Будимпешти истовремено је била Јулијана Радовановић, помоћник начелника у Одељењу за остваривање права из ПИО по међународним уговорима. Домаћини у Београду били су Александра Банић, саветник директора Фонда, која је уједно и шеф тима за организацију Међународних дана разговора, и Александар Динић, начелник Одељења за остваривање права из ПИО по међународним уговорима.

– Дора Новак је дошла овде да се првенствено упозна са поступком остваривања права из ПИО по међународним уговорима. Уз помоћ Александра Динића, омогућено јој је да проведе одређено време код референта у ино-одељењу, да се

упозна са нашим програмима, са предметима, са поступком за остваривање права применом конвенција итд., и ту је имала врло конструктивну дискусију

одељењу је отприлике 1.000 предмета по једном референту који води поступак – тренутно има 27 референата који се баве израдом нацрта решења и око

помоћи и да види како цео тај процес изгледа, уз Јелену Чукић, која ради на пословима референта у овом одељењу. Била је заинтересована и за послове

Дора Новак (седи лево) посетила и Контакт центар Фонда ПИО

са колегама. Слично се ради и у Мађарској, врло мало се скенира, па је рад у папирној форми превлађујући и у мађарском фонду и код нас, поступци и код њих знају да потрају, али се води рачуна о законским роковима. Међутим, оно што је индикативно јесте да су мађарске колеге много мање оптерећене бројем предмета. У нашем ино-

30.000 предмета у раду, док је у овом одељењу у мађарском фонду такође 27 референата, али имају нешто више од 100 предмета по референту – објашњава Александра Банић.

Највише времена Дора Новак провела је у ино-одељењу, што је заправо и била нека база, а имала је прилику и да директно присуствује пружању правне

трансфера пензија у иностранство, нарочито у Мађарску у коју се исплаћује 476 пензија – 16 из Београда, док остале исплаћује Нови Сад.

Гошћу из Мађарске домаћини су провели кроз све секторе Фонда и упознали је са радом сваког од њих и, како је сама рекла, носи одавде сјајне утиске и мноштво информација.

– Заиста сам уживала у времену проведеном овде, сви су били веома љубазни и предусретљиви. Задовољна сам што сам имала прилику да се упознам са сваким аспектом рада српске институције, са колегама из српског Фонда, јер када смо у различитим земљама видимо само папире и одлуке, а не знамо шта је иза свих тих процедура. Такође сам веома уживала и у обиласку Београда, веома је леп, упознала сам се и са његовом историјом. Мислим да је овај програм сјајан и да може много да учини да се наша сарадња и пријатељство продубе – овим речима је Дора Новак из Будимпеште изразила задовољство боравком у Дирекцији РФ ПИО.

В. Анастасијевић

Сарадња са Мађарском

– Још 2011. године Завод за социјално осигурање, као наш орган за везу, договорио се са мађарским органом за везу да почнемо са одржавањем Међународних саветодавних дана са Мађарима, као и да успоставимо још неке облике сарадње. Договорено је да се организују повремене периодични стручни састанци експерата из нашег и мађарског фонда и да на њима расправљамо поједина текућа питања из области примене конвенције између наше две земље. Поред тога, договорено је и да се сваке године успостави међусобна експертска размена, односно студијска посета једног запосленог из мађарског фонда српском фонду и једног нашег запосленог мађарском фонду. Те посете се организују једном годишње, обично је то у септембру, уговоримо тачан термин и та једнонедељна посета је истовремена. Претходних година реализовани су и

Дани разговора и стручни састанци, као и ове размене, али је ту сарадњу обављао Покрајински фонд, Дирекција из Новог Сада, што је и логично због концентрације осигураника и корисника који имају стаж у Мађарској и због доступности те дирекције њима. Филијале Суботица и Бачка Топола су увек биле домаћини Дана разговора, а Мађари су били домаћини у Сегедину. У јануару ове године имали смо састанак у вези са оценом Дана разговора, на ком смо се договорили и за термин експертске размене за ову годину. Тада је мађарска страна предложила да домаћин буде њихова дирекција у Будимпешти ове године, а ми смо предложили да то буде Београд, као и да колега из главне централе из Будимпеште буде наш гост, а неко из Дирекције Београд буде њихов гост – објаснила је Александра Банић, саветник директора РФ ПИО.

Све боља сарадња

У Тухељским Топлицама у Хрватској 24. и 25. септембра ове године одржан је седми сусрет директора фондова за пензијско и инвалидско осигурање са подручја бивше СФРЈ. Овом, већ традиционалном догађају присуствовали су представници институција из свих држава у региону. Као специјални гости првог дана су били присутни представник немачког пензијског фонда, господин Герхард Витхоф, директор и представник Велепосланства Републике Аустрије, господин Оливер Хилер, изасланик за рад, социјална питања и заштиту потрошача. Нашу делегацију су представљали Владимир Станковић и Зоран Сутара из РФ ПИО и Милан Нешић из Завода за социјално осигурање.

Сусрети су протекли у срдечној и радној атмосфери, а током два радна дана представљени

су резултати остварени на претходним сусретима одржаним прошле године у Бијељини и измене прописа из подручја

пензијског и инвалидског осигурања које су у међувремену ступиле на снагу у земљама у окружењу. Осим измена прописа, наша делегација је представила и резултате ко-

ји су постигнути у досадашњој електронској размени података, као и могућности у погледу проширења обима електронске

размене са свим фондовима из региона. Истакнуто је да су почели разговори са фондовима Немачке и Аустрије.

Представник Немачке изразио се веома похвално о скупу

у целини и нагласио да су и они могли доста да науче из онога што су видели током презентација. На сусретима је више пута наглашена досадашња добра пракса у погледу сарадње по питањима медицинског вештачења, као и када је реч о остваривању права из пензијског и инвалидског осигурања по међународним уговорима.

Другог дана донети су заједнички закључци, које су усвојили сви учесници. Договорено је такође да се и убудуће настави са добром праксом одржавања сусрета директора ових институција са територије република бивше Југославије који су се показали веома корисним за све државе и њихове пензијске фондове. Следећи сусрети одржаће се 2016. године у Републици Словенији, а домаћин ће бити пензијски фонд Словеније.

З. С.

ВАЉЕВСКА ФИЛИЈАЛА ФОНДА ПИО

Шалтери постају прошлост

Годишње се донесе између 12.000 и 14.000 решења, ажурност на завидном нивоу

Делатност Филијале Ваљево покрива подручје шест општина Колубарског округа. Поред седишта, у свакој општини послују и канцеларије испостава. Месечно се сервисира око четрдесет хиљада исплата. Филијала има педесет запослених, али у овој делатности увек је вишак посла, а мањак људи.

Ипак, на рад са странкама то не сме да утиче, тврде запослени у ваљевској Филијали. Дежурни правници примају странке а ту су и за телефонски савет. Њихов задатак је да информишу грађане о кретању предмета у раду, да им дају савете или пак да разјасне спорне ситуације и захтеве. Рад дежурних канцеларија, као и пријем свих странака фактички је без паузе и током целог радног времена. Пријаве, одјаве, М-4 обрасци и МУН обрасци преузимају се и обрађују мимо шалтера, канцеларијски. Случајеви нерешених и сложених захтева се тренутно прослеђују надлежном начелнику или директору филијале.

На челу Филијале Ваљево је Љубиша Дамњановић.

– Шалтер као облик комуникације задржан је у Ваљево још само у писарници. Ка-

да се појави већи број странака, отвара се и више шалтера. У наредном периоду планирамо преуређење постојеће шалтер-сале, тако да шалтер као облик комуникације између службеника и странке више неће

постојати. Ускоро ће улаз у Филијалу бити прилагођен инвалидским колицима постављањем електричног лифта и нових аутоматских улазних врата са сензором тако да свима буде омогућен несметан улазак у зграду – каже Љубиша Дамњановић.

О свему овоме сведоче резултати рада ваљевске филијале: из месеца у месец 98-99 одсто решења доноси се у законском року од два месеца, а са више од 90 одсто решених предмета филијала је у врху у Србији. Годишње се у овој филијали донесе између 12.000 и 14.000 решења.

Ради ажурности и ефикасности у раду, између служби Пореске управе, Фонда здравства, НСЗ, Центра за социјални рад и Филијале Ваљево уведена је дневна достава поште преко курира, наводи Дамњановић.

У протеклом периоду организовано је више добро посећених скупова у сарадњи са Регионалном привредном комором, градом Ваљево, Високом пословном школом и Удружењем књиговођа на тему измена и допуна Закона о ПИО и електронских сервиса Фонда.

Г. О.

Пракса заостаје за законима

Почетком септембра у Мајданпеку је одржана културно-спортска манифестација Удружења инвалида рада Србије. Учествовало је више од две стотине такмичара у неколико дисциплина, а присуствовали су и многобројни гости из општине и округа, као и председник Савеза инвалида рада Србије и члан Савета Владе Србије Божидар Цекић.

Неопходна стална брига

У склопу ове манифестације одржана је и трибина, округлисто о положају инвалида у земљи и планираним активностима организације у наредном периоду, па је то и био повод за разговор са председником СИР Србије, Божидаром Цекићем.

– Заштита права и здравствена заштита инвалида не би требало да се помињу само поводом обележавања њиховог дана у децембру, већ би то морала да буде континуирана брига током целе године. Системске промене захтевале су и обимну законодавну активност која је обухватала и материју којом се регулише положај, услови рада и живота инвалида. Није, дакле, проблем ни у прописима, последњих година донето је више закона који посредно или непосредно утичу на живот и рад инвалида, али је проблем што се они не спроводе доследно у пракси.

Веома је важно и правовремено и тачно информисање оних на које се ти прописи односе: да на време и потпуно буду обавештени о својим правима.

Зато ми стално радимо на информисању својих чланова, тако да је и ове године одржано више трибина, округлих столова и радионица, културно-музичких манифестација и спортских такмичења широм Србије: у Зајечару, Параћину, Бољевцу, Мајданпеку, Неготину, Алексинцу, Крагујевцу, Аранђеловцу, Књажевцу и Сопоту. Користим ову прилику да посебно поменем СИР Војводине који је поред изузетне активности по-

Системске промене захтевале и обимну законодавну активност која је обухватала и материју којом се регулише положај, услови рада и живота инвалида

Божидар Цекић

казао и велику ажурност на информисању чланова о правима и могућностима које имају – наглашава наш саговорник.

Основни задатак СИР је да током целе године настоји да на све начине помогне својим члановима и обавести их о правима и могућностима које им се пружају.

– Заштита права и здравствена заштита инвалида рада и особа са инвалидитетом не сме се помињати само поводом обележавања Дана инвалида, већ је то посао који се обавља непрекидно и ми као организација то и настојимо да радимо. Савез инвалида рада Србије окупља близу 400.000 чланова међу којима има и корисника пензија и инвалида рада са преосталом радном способношћу који су и даље у радном односу. Морам да нагласим да они нису у тој категорији својом вољом или кривицом, да велика већина, више од 90 одсто инвалида рада свакодневно користи и по неколико врста лекова које често немају чиме да плате јер су им пензије минималне. Ме-

ђу инвалидима рада је велики број оних који имају телесно оштећење за шта примају минималне накнаде. Сви они који се повреде на раду, наиме, имају само неки проценат телесног оштећења и немају никакву могућност за пензионисање. С друге стране, сви знамо у каквим су условима наше фирме радиле, односно пропадале последњих година и колико је било технолошког вишка међу радницима. Неписано је правило да у таквим околностима из фирме прво оду такви радници, а када треба да се врате, или се врате последњи или уопште не.

И ова категорија треба да буде обухваћена законским прописима о рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом, поготово они инвалиди рада који се налазе на евиденцији Националне службе за запошљавање. Они су остајали без посла приликом стечајних поступака, а међу њима има врских стручњака. Такође се мора рећи и то да међу инвалидима рада има релативно младих људи који за кратко време које су

провели на послу пре него што су се повредили нису успели да реше своје стамбено питање, имају децу која су још у основној школи... Нема прецизне евиденције јер је до података тешко доћи, али према расположивим информацијама до сада је релативно мали број њих успео да се запосли. Јер, какав год закон био и колико год био добро написан, незаобилазна је чињеница да ће сваки послодавац, који наравно може да бира кога ће да запосли, радије примити здравог радника него особу са инвалидитетом. Поготово када је велики број незапослених и када стално на тржиште рада пристижу нове генерације младих, образованих људи у потрази за послом, па су они који га нуде у ситуацији да бирају кога ће да приме – истакао је Божидар Цекић, председник СИР Србије.

Финансирање

Питање финансирања је као и увек вечита тема и не може се заобићи ни у једном разговору.

– С обзиром на најављене реформе за које смо свесни да су неопходне у постојећим околностима, морам и овог пута да подсетим да је финансирање СИР претрпело знатне промене. Уместо буџетског, уведено је финансирање на основу прихваћених пројеката уз обавезу организација да на време извештавају и достављају пратећу финансијску документацију којом се правдају добијена средства. Неажурност око извршавања ових обавеза и непоштовање рокова представљају велики проблем па се и овако обраћам нашим организацијама да, у сопственом интересу и интересу СИР, више пажње посвете ажурности по овим питањима и благовремено достављају финансијску документацију – закључио је Божидар Цекић, председник СИР, члан Савета Владе и члан Већа самосталних синдиката.

Весна Анастасијевић

МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ ИНОКООП У ЗРЕЊАНИНУ

Размена знања и искуства

Шеснаести међународни сајам иновација и предузетништва ИНОКООП, привредна манифестација која промовише предузетнички дух, одржан је у оквиру туристичке манифестације „Дани пива“ у Зрењанину. Сајам су, као и ранијих година, успешно организовали Регионална привредна комора Зрењанин и Опште удружење предузетника у сарадњи са Туристичком организацијом Зрењанин. Учествовало је 250 излагача из земље и иностранства.

– Сајам иновација, кооперација и предузетништва је прилика да се размене знање и искуство, успоставе пословни контакти и стекну нови клијенти и купци. Иновације, тј. нова технолошка решења, њихово праћење и имплементација су основа подизања конкурентности српске пољопривреде и прехрамбене индустрије. Искрено се радујем свакој новој награђеној иновацији, посебно ако она долази из радионице домаћих иноватора.

Снежана Богосављевић Бошковић на отварању сајма

Кoopерација је данас важнија за српску привреду него икада пре јер на тај начин наши пољопривредници могу обезбедити јефтину и рентабилнију производњу – рекла је на свечаном отварању ове манифестације проф. др Снежана Богосављевић Бо-

шковић, министарка пољопривреде и заштите животне средине у Влади Републике Србије.

Мирослав Ђурић, председник Општег удружења предузетника Зрењанина, изјавио је да је ИНОКООП постао највећи и најпосећенији регионални сајам у Војводини. До сада је на њему учествовало више од 2.500 излагача и било је око 30.000 посетилаца. Сваке године на сајму учествују и представници привредних комора из иностранства, па је и ове године било излагача из десетак земаља: Немачке, Аустрије, Румуније, Мађарске, Италије, Француске, Словеније, Републике Српске, Хрватске, БиХ. Наравно, био је велики одзив и наших привредника и предузетника, те су

ове године, између осталих, на сајму били присутни и представници 19 привредних комора из свих крајева Србије.

На ИНОКООП-у 2015. највише излагача било је из производних делатности, више од 85 одсто.

Мирослав Мектеровић

ДЕЧЈИ ФЕСТИВАЛ ФОЛКЛОРА У УЖИЦУ

„Лицидерско срце” освојило срца учесника

Ужице је, седми пут по реду, било домаћин Међународног дечјег фестивала фолклора под називом „Лицидерско срце”. Деца из 26 фолклорних ансамбала из девет земаља – Бугарске, Словачке, Грузије, Италије, Тајвана, Украјине, Македоније, Републике Српске и Србије,

близу 900 учесника из разних крајева света дружили су се и упознали кроз игру, песму и представили културу и традицију својих земаља.

Ужице је пет дана било престоница дечјег фолклора. Учесници фестивала истичу да су одушевљени организацијом и пријатно изненађени природним лепотама Србије и гостопримством људи у нашој земљи.

М. Павловић

ДЕЧЈИ ФЕСТИВАЛ У СВРЉИГУ

Мали људи, велике улоге

У Сврљигу је средином септембра одржан 15. Дечји фестивал, прелепа манифестација која је окупила око 200 деце. У два фестивалска дана деца су се дружила, певала и такмичила. Ове године фестивал је одржан на сврљишком базену, а у организацији фестивала поред волонтера радиле су и маме.

Покретач фестивала, Тања Радосављевић задовољна је деценијом и по трајања игара. Труд да се сваке године унесе нека новина у програм фестивала уродио је плодом тако да се нашао на списку градских манифестација.

Највећу пажњу учесника и посетилаца привукао је маскенбал. Око 50 учесника прерушило се у ликове вештица, вила, мађионичара, робота и представило се Срљжанима и њиховим гостима.

Маштовито и лепо за око, мали људи – велике улоге. Награђено је девет маски, а прва награда је осам хиљада динара и месечна карта за наредну купалишну сезону на сврљишком базену. Овогодишњи фестивал одржан је у организацији Центра за туризам, културу и спорт, под покровитељством општине Сврљиг.

С. Ђорђевић

НЕГОТИН ОБЕЛЕЖИО ЗЛАТНИ ЈУБИЛЕЈ МОКРАЊЧЕВИХ ДАНА

Пола века фестивала

Седмодневни омаж српском великану,
Стевану Мокрањцу, са више од 1.500 учесника

Родни град Стевана Стојановића Мокрањца већ пуних 50 година, у част свом славном суграђанину, организује вишедневни фестивал „Мокрањчеви дани“ који окупља еминентне хорове из земље и света, као и врхунске домаће солисте и ан-

не“ су обележиле пуне сале и публика која је уживала у наступима чак 14 хорова, али и два најзначајнија оркестарска ансамбла које Србија има – Београдске филхармоније и Симфонијског оркестра и Хора РТС-а.

У осврту на педесету сезону Мокрањчевих

Мајкл Девенпорт на „Мокрањчевим данима“

Поповом. Традиционално Натпевавање хорова пратио је и Ангел Димитров, амбасадор Бугарске у Србији.

На педесетим Мокрањчевим данима у Неготину први пут је обележен Дан европске сарадње програмима који су и иначе били конципирани као међународни. Делегација Европске уније подржала је фестивал и у Неготину су боравили шеф делегације Европске уније у Србији Мајкл Девенпорт и министар културе и информисања Иван Тасовац.

Велики неготински јубилеј, педесет година фестивала Мокрањцу у част, обележило је и представљање књига посвећених фестивалу: „Педесет година Мокрањчевих дана“, аутора Соње Маринковић, и „Мокрањчева родна кућа“ Музеја Крајине из Неготина. Фестивал је имао и две научне трибине посвећене чувеном Неготинцу. По традицији, на завршној церемонији пријатељима фестивала додељене су плакете и почаснице „Мокрањчевих дана“. Генерални покровитељи фестивала били су Министарство културе и информисања Србије и општина Неготин.

Јованка Станојевић

Победници натпевавања хор „Ангел Манолов“ из Софије

самбле. Тако је било и ове године, од 10. до 16. септембра, у златној сезони фестивала, која је по неподељеном мишљењу музичке критике и публике, надмашила сва очекивања.

На јубиларном фестивалу наступило је више од 1.500 извођача, а „Мокрањчеве да-

дана посебно место припада традиционалном Натпевавању хорова, од којих је чак пет стигло из иностранства. Победу, овенчану Златном статуетом „Стеван Мокрањац“, славили су чланови Академског хора из Софије „Ангел Манолов“ са диригентом Дареном

ЗЛАТИБОР УГОСТИО КУЛИНАРЕ

Најбољи ајвар у Србији

Туристичке организације у многим местима наше земље организују разне манифестације, па је и Златибор 20. септембра био место окупљања једног од многобројних такмичења у припремању кулинарских специјалитета. Први пут су се и Златиборци укључили у традиционални караван у прављењу најбољег ајвара у Србији под називом „Изађи ми на теглу“ у којем ове године учествује 15 општина и градова.

У веома јакој конкуренцији, за најбоље ајвар-мајсторе про-

глашени су чланови екипе „Колџа код Милунке“ који су обезбедили учешће на финалном такмичењу у Новом Саду, где ће се борити за титулу најбољег мајстора за ајвар у Србији.

Друго место припало је екипи „Златни бор“, а треће „Мунгосима“. Победници су награђени златним, сребрним и бронзаним медаљама и поклонима које им је уручио Арсен Ђурић, директор Туристичке организације Златибор.

Манифестација „Изађи ми

на теглу“ јесте јединствени путујући караван који годишње обилази петнаестак градова у Србији у потрази за најбољим ајвар-мајстором. Караван је кренуо 30. августа са севера Војводине, а на крају следи велико финале у Новом Саду, 10. октобра. На такмичењима у Кањижи, Београду, Србобрану, Новом Бечеју, Златибору, Зајечару, Врању, Лесковцу и другим местима мајстори за припрему ајвара показују своје кулинарске вештине.

Такмичење окупља кулинаре оба пола свих узраста, као што је било и на Златибору где су учествовали и ученици Угостио-тељско-туристичке школе у Чајетини.

М. Павловић

Рекордних 500.000 посетилаца

На овогодишњим, јубиларним тридесетим зрењанинским „Данима пива“ према званичним проценама постигнут је рекорд у броју посетилаца. Наиме, ову манифестацију посвећену најпопуларнијем напитку од јечменог слада, која је трајала од 26. до 30. августа, посетило око пола милиона људи.

Осим грађана и бројних гостију који су уживали у богатом забавно-музичком програму и осталим туристичко-културним, спортским, привредним и гастрономским садржајима на „Данима пива“, и градски „оци“ су били задовољни значајним финансијским приливом и бољим салдом у градском буџету. Задовољни су били и бројни угоститељи и привредници који су током пет дана и ноћи има-

Током пет дана и ноћи Зрењанинци и бројни гости уживали у богатом културно-забавном програму

Такмичење у брзом испијању пива

ли пуне руке посла, па су неки од њих морали да ангажују и додатну радну снагу.

Програм „Дана пива“ одигравао се на 15 локација у граду, а биле су постављене и две бине

на два градска трга. Почетак ове манифестације означио је ватромет, а након успешне реконструкције свечано је отворен и главни градски трг концертом Зрењанинске филхармоније и Мешовитог хора „Преподобни Рафаило Банатски“. Концерте су одржали и Светлана Цеца Ражнатовић, Жељко Локсимовић, Амадеус бенд, Звонко Богдан и многи други.

И ове године било је организовано традиционално такмичење у брзом испијању пива на којем је учествовало 30 такмичара, а победили су Мартин Кајтази из Бачке Паланке у мушкој конкуренцији и Мартина Трајковић из Лесковца у женској конкуренцији који су добили вредне награде.

М. Мектеровић

УДРУЖЕЊЕ ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ

Обележени јубилеји

Обележавање 22 године постојања и рада Удружења војних пензионера Србије (УВПС) и 150 година од установљења војних пензија у Србији обележено је у Врању. Програм обележавања два значајна догађаја за војне пензионере почео је 18. септембра одржавањем свечане седнице Главног одбора УВПС, а затим, другог дана, на дан када је и формирано Удружење, одржана

је свечана академија у великој сали Дома Војске уз пригодан културно-уметнички програм у коме су поред Војног оркестра из Ниша учествовали и певачи и глумци аматери из Врања.

Свечаној академији су, поред представника из свих општинских и градских удружења војних пензионера Србије, присуствовали и представници – гости из удружења суседних земаља: Македоније, Румуније, Бугарске, Црне Горе, Републике Српске, те представници Војске Србије, генерал-потпуковник Милосав Симовић, командант копнених снага у Нишу, као и бригадни генерал Зоран Лубура и

представници локалне власти на челу са градоначелником Зораном Антићем.

Свечану академију отворио је и говорио председник УВПС генерал-потпуковник у пензији Љубомир Драгањац. У име присутних делегација Удружења војних пензионера из суседних земаља, домаћину је захвалио председник УВП из Румуније.

На свечаној академији уручено је признање – повеља генерал-потпуковнику Симовићу за допринос бризи у раду УВПС. Признање му је уручио председник УВПС Љубомир Драгањац.

Ство Панакијевски

НОВИ САД

Ухвати са мном овај дан

У организацији Креативно-афирмативне организације „Парнас“ из Новог Сада, у Културном центру овог града недавно је одржан 13. међународни филмски фестивал на тему инвалидности „Ухвати са мном овај дан“, чији су аутори (глумци, сценаристи и режисери) особе са инвалидитетом.

Покровитељи Фестивала били су Министарство културе Републике Србије, Министарство за рад, запошљавања, борачка и социјална питања, Покрајински секретаријат за културу и јавно информисање, као и Покрајински секретаријат за здравство, социјалну политику и демографију.

Д. Кораћ

ЛЕСКОВАЧКА „РОШТИЉИЈАДА” МОГУЋНОСТ ЗА ВЕЛИКУ ДОБИТ

Поједено сто тона роштиља

Током 26. традиционалне лесковачке „Роштиљијаде” по оцени организатора Туристичке организације Лесковца поједено је око 100 тона брендираног лесковачког роштиљ-меса и исто толико других ђаконија, а испијено је десетак шлепера пива и другог пића. Овогодишња „Роштиљијада”

приходојала је 17.716.241 динар. Направљена је пљескавица за Гиниса од 59 килограма.

„Роштиљијада” је имала и своје пратеће манифестације – такмичење мајстора роштиља за прављење „пљескавице из руку” (овогодишњи рекорд пљескавица тешка 3,2 килограма), као и такмичење ученика

средњих угоститељских школа и запослених у ђачким и студентским ресторанима из Србије, Бугарске, Македоније, Републике Српске и Црне Горе.

Током „Роштиљијаде” озбиљно је промовисан и други лесковачки бренд „Лесковачки домаћи ајвар”, па ће се трећи по реду Сајам лесковачког ајвара одржати првог викенда у октобру.

– Ако бисмо „Роштиљијаду” иселили из центра, град би изгубио значајна финансијска средства јер би посећеност на периферији била знатно слабија а инфраструктурно опремање повећег простора на новој локацији град би коштало око 40 милиона динара – нагласио је Жикица Несторовић, директор лесковачке Туристичке организације, поводом учесталих захтева Лесковчана који живе у центру за измештање манифестације.

Овогодишњу „Роштиљијаду” посетило је око 700.000 љубитеља роштиља. Било је бројних забављача, али и доста буке и гужве, јер се јело и пило до касно у ноћ, што је вероватно и подстакло поједине станаре из околних зграда да покрену потписивање петиције за хитно иселење „Роштиљијаде” из центра града.

Тома Стевановић

У ЈАЛОВИК ИЗВОРУ ПАНАЂУР НА ВЕЛИКУ ГОСПОЈИНУ

Као у стара добра времена

На обронцима Старе планине у селу Јаловик Извор, удаљеном од Књажевца 40 километара, одржан је двадесети, јубиларни фестивал изворне народне музике и песме „Панађур на Велику госпојину” на коме су се надметали певачи, хармоникаши, фрулаши, гајдаши и трубачи обучени у народне ношње.

Дан пре фестивала, 27. августа, одржан је обред код Крста у месту Равниште (где се некада одржавао Панађур), било је чобанских игара, прела, све по старинским обичајима. На крају је за све организована заједничка вечера уз песму и игру.

На Велику госпојину од раног јутра су стизали аутобуси из Књажевца, Зајечара, Пирота, Сврљига и Ниша. Уз пратњу трубача ишло се на Врело, а затим на обред у цркву Света Петка

(1860). У подне је почео фестивал. Учеснике и госте поздравили су Жика Раденковић Ћитич,

естрадни уметник и зачетник идеје о сабору, и Милан Ђокић, председник општине Књажевац.

За овогодишњи сабор, који су организовали Туристичка организација Књажевац, Дом

културе и општина Књажевац, пријавило се око 200 такмичара из целе Србије. Учествовали су

бројни аматери, хармоникаши, фрулаши, гајдаши, трубачки оркестри, фолклорни ансамбли, а и професионалци као гости. Водитељ програма био је Звонко Павковић, глумца и приповедача,

који више од две деценије промовише ову манифестацију, а организован је и избор лепотице сабора.

Саборovalo се као у стара добра времена, певало, играло и трговало, а најгласнији су били трубачи. Продавало се све и свашта, пића и јела било је у изобиљу. Представљене су и рукотворине, уметничке слике и други предмети домаће радиности. Јубиларна манифестација била је прилика за уручење пригодних захвалница појединцима који су допринели да Панађур оволико дуго траје.

Овако је сваке године у Јаловик Извору 28. августа: чују се звуци хармонике, фруле, кларинета и блех оркестара, село оживи, трубе одјекују, коло се вије, а у њему око хиљаду играча. Лепо је то видети, макар једном годишње.

Драгић Ђорђевић

АРИЉЕ У МИЛАНУ ПРЕДСТАВИЛО СРПСКУ МАЛИНУ

„Црвено злато“ пред очима света

Ариљска општина је међу највећим произвођачима малине у Србији. Из године у годину становници овог краја настоје да што успешније раде на повећаној производњи „црвеног злата“, али и да што боље искористе благодети овог јагодастог воћа тако да га што више извозе у иностранство у разним финалним прерађевинама. На престижном сајму „Експо“ у Милану српску малину су представили посетиоцима из разних земаља света.

Према речима Боже Јоковића, директора задруге „Агро еко воће“ у Ариљу и председника Националног друштва за воћарску производњу Србије, „Дани ариљске малине“ су, уз помоћ Комесаријата Владе Републике Србије, успешно представљени на павиљону Медитеранског кластера у Милану. Веома је важно што је на једном светском догађају представљена наша производња малина и

што су многи привредници из свих крајева света били заинтересовани за улагање у производњу српског „црвеног злата“.

Следећи овакав сајам биће одржан за пет година у Дубаију а Србија до тада мора ојачати производњу удружења и задруге како би

узела примат у светској производњи. И даље наше малине нема довољно на светском тржишту, па се зато мора радити на обезбеђењу квалитетнијег садног материјала и изградњи хладњача и прерадних погона за добијање финалног производа.

М. П.

САЈАМ МЕДА И РЕГИОНАЛНО САВЕТОВАЊЕ

Медене бомбоне, прополис, матични млеч

Пчеларско друштво „Никола Милеуснић“ из Руме организовало је првог викенда септембра традиционални Сајам меда, који је окупио пчеларе из Срема и Бачке, као и произвођаче опреме за пчеларство из Новог Сада и Старе Пазове.

Током тродневне изложбе пчелари су на штандовима нудили багремов, липов, ливадски, сунцокретов, мед у саћу, ракију медовачу, полен, прополис... Могао је да се купи и природан пчелињи восак за козметику, који користе и сликари.

– Задовољни смо продајом, али се, ипак, осећа да народ нема новца као раније. Имамо сталне муштерије које од нас купују мед на Сајму, тако да је један Румљанин и овога пута донео кантице за 30 кг багремовог и 20 кг ливадског. Рекао ми је да не користе шећер, него мед стављају и у кафу – испричала је за „Глас осигураника“ Гина Јаворац и Руме.

Мало даље на Градском тргу

штанг су имали и Марија и Иван Перишкић из Бачког Моноштра, места у сомборској општини.

Имају 300 кошница које селе по Србији, а пчеларење је за њих породични бизнис.

– Моји родитељи су се бавили пчеларством, а сада то раде и наша деца. Кошнице најпре селимо на Хомољске планине због ливадског и багремовог меда, па

их враћамо на Фрушку гору због липове паше. Имамо сарадњу са новосадским Институтом за ра-

тарство и повртарство тако да након липе, наше пчеле опрашују семенски сунцокрет на њиховим пољима. И на крају, кошнице враћамо кући, да презиме у оближњој шуми – каже Иван.

Он и његова супруга препоручили су Румљанима медене

бомбоне против кашља, прополис капи и матичну млеч за имунитет, а потрошачима су нудили и вишњевачу са медом и медовачу са прополисом, креме и мелеме на бази меда...

Пчелари су на Сајму меда у Руми, такође, саветовали купцима да деца и старији користе багремов, пушачи липов и ливадски, а липов мед и особе које имају проблема са бронхитисом.

У оквиру 11. Сајма меда у Руми одржано је и Регионално саветовање за пчеларе, на којем су предавачи били проф. др Нада Плавша са Пољопривредног факултета у Новом Саду и Виден Момчиловић, произвођач лекова за пчеле из Шапца.

– На саветовању смо говорили о заштити пчела, јер је ове године забележен велики број тровања у Банату и на југу Србије – рекао нам је Станимир Јаворац, председник Пчеларског друштва „Никола Милеуснић“ из Руме.

Г. В.

ПРОМЕНА ГЕНЕРАЦИЈСКОГ ОБРАСЦА

Старији пију више од младих

Подаци говоре о тихој епидемији, посебно угрожене жене које су одласком у пензију оставиле иза себе успешну професионалну каријеру

Американка Агнес Фентон из Инглвуда у Њу Џерсију прославила је у августу 110. рођендан и тиме стекла приступницу за најпробранију светску скупину, суперстогодишњака, али је вероватно једина међу њима која за свој дуги век, осим Богу, захваљује и пићу. Три пива и чашица вискија дневно.

Била јој је то мера пуних 70 година. Према њеној причи, тако је саветовао лекар давних четрде-

сто је допуштено и разумно, и то још у позном добу, такође пију свакодневно. А број таквих је, кажу истраживања, у порасту.

Ипак, заборавимо Агнес и њен рецепт. Код таквих јединствених примерака људске врсте реч је о сплету надокучивих околности и магичних чинилаца. Сваког другог би, поготово женску особу крхке грађе, те количине у непрекинутом низу година тешко угрозиле, ако не и докосуриле.

Томе у прилог иде и сада већ увелико распрострањена онлајн куповина и кућна достава тако да је и набавка алкохола дискретнија и мање пада у очи.

У тој категорији већину чине припаднице средње класе, ситуиране, са успешном професионалном каријером иза себе која је окончана одласком у пензију. А заједно са каријером завршава се у највећој мери и дотадашњи начин живота.

ла, код чак три петине старијих пацијената хоспитализованих због конфузности и учесталих падања код куће узрок је непрепознати проблем с алкохолом.

Дијагнозу је тешко поставити, јер како године одмичу долази до промена у понашању, реакцијама и комплетном психофизичком статусу. Тако се и дешава да прави узрок, а то је алкохол, остане сакривен кад је у питању и једно од најгорих могућих стања, попут деменције.

Од близу милион особа у Британији са том дијагнозом, њих 80.000 има заправо алкохолну деменцију код које би се могло превентивно интервенисати. Када би се обезбедила правилнија класификација пацијената не само што би помоћ оболелом била адекватнија, већ би то држави збирно донело уштеду од две милијарде фунти годишње.

У сваком случају, број старијих од 65 година који одлазе у болницу због неког проблема у вези са алкохолом непрекидно се повећава, упркос упозорењима лекара да би та старосна група морала да буде најпрезнија и да би за старије требало да се издају посебне смернице у вези са дозвољеним количинама алкохола.

Занимљиво при свему томе јесте да је дошло до генерацијске промене обрасца. Људи средњих и старијих година (од 45 до 65), показало је једно истраживање, склони су да пију свакодневно чак двоструко више од оних у двадесетим, тридесетим и раним четрдесетим. Насупрот увреженом мишљењу о неконтролисаним пијењу и опијању млађих генерација, њихов став према алкохолу се мења. Млади се отржењују.

Д. Драгић

сетих када јој је откривен бенигни тумор и тога се придржавала целог живота, тачније све до пре пет година. Откад је напунила 105, алкохол је забрањен јер мало једе, чак и кад су у питању њој омиљена пилећа крилца.

Причу о овој живахној рекордерки летос су забележили не само локални, већ и велики амерички медији. Доброг здравља, очуваног вида и слуха, Агнес Фентон је свакако феномен за који стручњаци, као и у другим ретким сличним случајевима (тек их је око 600 у целом свету), немају право објашњење.

И, наравно, тешко да то може бити пиво уз малу помоћ „Џонија Вокера“, мада би много њих пожелело да тајна дуговечности управо ту лежи. Много њих који имају своју дневну спасоносну дозу и сматрају да их управо то одржава у животу не размишљају о алкохолизму, само пију. Много њих који то чине у већем степену него

Генерално, женски организам подложнији је штетном утицају алкохола од мушког. Код старијих оба пола дејство је израженије јер је осетљивост већа, а метаболизам спорији. Тим пре се уочени тренд дефинише као неповољан. Пије све више старијих и, међу њима, све више жена.

Посебну пажњу привлачи нарасли постотак пацијенткиња у установама за лечење од алкохолизма. У Великој Британији, односно Енглеској, према подацима владе Агенције за јавно здравље, у протеклих пет година број жена које су се обратиле за овакав третман повећан је за 65 одсто.

При том, како је написао лист „Телеграф“ цитирајући др Пола Мекларена, експерта једног од лондонских центара за рехабилитацију, стварни проблем је већи него што изгледа зато што је реч о особама које се „не уклапају у стереотипе“ и своју склоност покушавају да сакрију од околи-

За мушкарце и жене подједнако важи да поред пензије и други преломни догађаји у тако осетљивом добу – смрт супружника, пресељење, нагла промена животне рутине или једноставно самоћа, изолованост – чине погодне услове да се нешто што је представљало само повремену навику (пиће ту и тамо) претвори у зависност.

За жене, наводи др Мекларен, специфично је да многе од њих пре пензионисања уопште нису узимале алкохол. Због тога и њихов проблем дуго остаје непримећен, па се касно и реагује. А алкохол је за старије особе ризичан, поготово у комбинацији са лековима које већина особа тих година узима, а онда је ту и повећана опасност од високог крвног притиска, дијабетеса типа два, па повреда и фрактура услед губитка ослонца и последичног пада.

Према проценама британског Института за изучавање алкохо-

Планета пензионера

СВЕТ: У фондовима су билиони

У 300 највећих пензијских фондова света данас се налази актива чија је вредност преко 15 билиона (хиљада милијарди) долара, три одсто више него што је било пре годину дана, утврдила је студија консултантске куће из Њујорка „Пензије и инвестиције“.

Овом повећању највише је допринела повећана штедња за старе дане у Америци и Европи, односно све старије становништво у развијеним земљама Запада, као и олакшице које су многе владе увеле како

би грађане подстакле да крај радног века дочекају финансијски спремнији и тиме избегну сиромаштво у свом „трећем добу“.

Повећане су додуше и обавезе ових фондова према улагачима, али се раст укупно уштеђеног пензионерског богатства ипак оцењује значајним. Анализа је показала тренд опадања удела фондова са „дефинисаним бенефитима“ – оних где се износ пензије утврђује унапред – који су са 75 одсто удела у укупној пензионерској штедњи опа-

ли на 67. Истовремено је за скоро пет одсто повећан удео фондова са „дефинисаним доприносима“ (оних који су препуштени ћуди ма финансијских тржишта).

ИНДИЈА: Седи цунами

Другу најмногљуднију нацију света, Индију (1,251 милијарда становника), сасвим извесно очекује „седи цунами“, упркос чињеници да има највећи постотак младих (372 милиона младих од 15 година).

Према најновијим демографским показатељима које објављује дневник „Тајмс ов Индија“, број старијих од 65 година тамо ће до 2030. бити повећан за 300 одсто, при чему ће две трећине њих бити зависно од својих потомака.

Због оваквих предвиђања у земљи ће од октобра бити покренута кампања под именом „Здраво стари, Индијо“, са циљем да, у околностима када се животне навике брзо мењају, ојача везе између генерација и тиме ублажи шок „седог цунамија“. Кампања ће почети у држави Гуџарат, одакле долази садашњи премијер Индије Нарендра Модии.

ПАКИСТАН: 600.000 „мртвих душа“

Напори Националне банке Пакистана да реформише систем доставе пензија за резултат су имали колико изненађујуће, толико и непријатно откриће: да пензије већ веома дуго и даље стижу на адресе чак 600.000 корисника који су „мртве душе“,

нису више међу живима, али их администрација и даље третира као да јесу.

Наравно, као и другде, те пензије су трошили њихови потомци и рођаци. И наставили би да то чине још дуго да банка – која је имала 2,2 милиона клијената пензионера – није одлучила да доставу пензија учини ефикаснијом уз помоћ технологије: да свим пензионерима изда платне картице помоћу којих би пензије подизали на банкоматима. У том процесу је откривено 600.000 пензионерских покојника и за толико је смањен број клијената које треба опслуживати.

БРИТАНИЈА: Епидемија превара

Могућност да пензионери у Великој Британији одједном подигну и слободно располажу својим пензијским фондом, која је пружена најновијом реформом пензијског система, мобилисала је тамошње криминалце да крену у поход на лаковерне седе главе и сасвим их ојаде.

Како пише лондонски „Индепендент“, полиција је у разговорима са неколико стотина превараната који су ухваћени и осуђени, успела да утврди „технолозију“ ових превара, али је закључено да то неће зауставити праву епидемију ове врсте криминала.

Најчешћи начин пражњења банкарских рачуна пензионера који су одлучили да буду

господари свог пензионерског фонда, јесу добро разрађене кампање криминалаца који телефонским позивима, добро урађеним веб сајтовима и луксузним брошурама, пензионере успевају да убеду да свој новац уложе у акције које наводно гарантују велику добит, да би се потом показало да не вреде више од папира на којем су одштампане. А кад се то открије, од кукања и пријава полицији углавном нема вајде.

ИТАЛИЈА: Поправка првог стуба

Италија ће ове године потрошити 15 одсто свог БДП-а на пензије, што је највише међу 28 чланица ЕУ, али то, како тврди директор тамошњег Јавног пензијског фонда, није разлог за узбуну, јер је финансијски сасвим одрживо.

Професор економије Тито Боери, који је крајем прошле године именован за челника овог фонда, главног, односно првог стуба италијанског пензијског система, који води рачуна о око 80 одсто италијанских активних и пензионисаних радника, сматра међутим да је неопходно повећати транспарентност система. У ту сврху он је већ увео могућност да сви запослени, уз помоћ програма „Моја пензија“, у сваком моменту своје каријере онлајн могу да провере шта могу да очекују као пензионери.

Боери се, сем тога, залаже и да све чланице ЕУ отвореније прикажују своје трошкове јавних издатака око првог стуба својих пензијских система.

М. Б.

У ДОБРИНЦИМА ОДРЖАН СРЕМСКИ БЕЋАРАЦ

Најбољи бећар паприкаш из Пећинаца

Удружење жена „Тифани“ из Добринца почетком септембра је организовало такмичење у кувању бећар паприкаша. Поред Добринчанки, на манифестацији су биле и жене из Врњачке Бање, Врбаса,

Весна Шијачки

Пећинаца, Шида, Краљеваца, Шимановаца, Купинова, Лаћарка и Деча које су на штандовима изложиле и колаче и ручне радове.

Само су домаћини тога дана у центру села припремали бећар паприкаш, а сви остали доне-

Такмичили се и мушкарци

ли су га од куће на такмичење. Придружили су се и мушкарци. Слободан Радојев са својом екипом кувао је паприкаш у котлићу. Име је, како кажу, ово јело добило тако што су бећари крали потребне намирнице: лук, парадајз и паприку са њива и кували јело које је тако названо бећар паприкаш.

Најукуснији су, према оцени жирија, направиле Пећинчанке, друго место је припало женама

из Купинова, а треће су освојиле Шићанке.

Најлепши штанд имале су жене из Врбаса, друго место је припало Друштву жена „Златне нити“ из Врњачке Бање, а треће женама из Лаћарка.

На добриначкој манифестацији била је и Весна Шијачки, директорка Покрајинског завода за равноправност полова.

– Добринчанке су тему ускладиле са руралним амбијентом у

коме живе, а манифестације су знак активизма и потребе сеоских жена да изађу из изолације и да комуницирају са другим удружењима, да јачају сопствене капацитете, да промовишу своје таленте и вештине и да покушају да изађу на легално тржиште и остварују сопствене приходе – казала је за наше новине Весна Шијачки.

Гошће су могле да виде етнособу, да уживају у игри фолклора из Деча и гимнастичке секције ОШ „Иво Лола Рибар“. Расположење свих учесница у кишном дану поправило је и троје младих који су говорили бећарце Јасмине Вукмановић из Руме, која их на задовољство Сремаца сакупља и штампа.

– Задовољне смо како је прва манифестација протекла, а велику захвалност у организацији дугујемо Месној заједници Добринци – истакла је Славица Беговић, председница Удружења жена „Тифани“.

Све је завршено заједничком вечером и песмом и игром уз добриначке тамбураше.

Г. В.

ИЗ АКТИВНОСТИ УДРУЖЕЊА „БЕЛИ МУГРИ“ У ПИРОТУ

Замирисало тавче гравче

Поводом 8. септембра, Дана ослобођења Пирота, Удружење грађана македонске националне мањине у Пиротском округу „Бели мугри“ организовало је манифестацију „Македонска национална јела“ у дворишту Музеја Понишавље у Пироту.

Двадесетак жена – Македонки из Пирота и Димитровграда показало је на лицу места умеће припремања националних јела по рецептима својих бака и мајки, које су и те како добро сачувале од заборава и пласирале пиротској јавности. Ова јела нису непозната Пироћанцима, али довитљиве Македонке из годину у годину пласирају нове врсте. Наравно, поред разноврсних јела, као што

су турли тава, пилав на кочански начин и неизбежно тавче гравче, било је и разноврсних пита и колача, слатких и сланих од којих су се облизивале усне посетилаца.

На манифестацији су били изложени и ручни радови са мотивима из Македоније, а све то је било поткрепљено старом македонском музиком. Као и сваке године и ово окупљање је увеличао црквени хор „Свети Јован Златоусти“ из Пирота. О значају манифестације и вредностима припремања националних јела и рукотворина, присутнима је говорио Борислав Алексовски, потпредседник удружења „Бели мугри“.

С. Панакијевски

ОДРЖАН 15. ФЕСТИВАЛ УЛИЧНИХ СВИРАЧА У НОВОМ САДУ

Музичари, жонглери, акробате, клонови

Петнаести фестивал уличних свирача у Новом Саду, који је пратило око 50.000 посетилаца из земље, региона и Европе, протекао је у сјајној фестивалској атмосфери. На десетак локација, улица и тргова Новог Сада, више од 150 уметника, музичара, акробата, жонглера и клонова извело је око 80 различитих уметничких

програма, и тако Нови Сад учинило епицентром уличне уметности.

Током три фестивалска дана публика је могла видети наступе, између осталих, италијанског састава BadaBimBumBand, ријечног Лет 3, новосадске групе Атеист реп и бројне друге музичаре.

Најмлађи су уживали у наступу хаос жон-

глера, француског кловна и пантомимичара Жана Менигота и италијанских акробата Нандо е Маила.

Фестивал је завршен концертом америчких мајстора свинга, Пат Кет Свингер. Као и претходних година, улаз на фестивал је био бесплатан.

Драган Кораћ

ПОСЕТА КИКИНДСКИХ ПЕНЗИОНЕРА АРАНЂЕЛОВЦУ И ОПЛЕНЦУ

Часови историје и дружења

Спој корисног са лепим остварило је недавно 60 чланова Удружења пензионера кикиндске општине. Они су на једнодневной екскурзији посетили срце Шумадије. Разгледали су цркву Светог Ђорђа, задужбину краља Петра Првог Карађорђевића на Опленцу, и упознали историју ове владарске династије.

У Тополи су обишли Карађорђеву цркву, Карађорђевог конак и друге знаменитости у овој варошици. Часове историје употпунили су дружењем са вршњацима у Аранђеловцу, где су били њихови гости. Поздравио их је Љубиша Гајић, председник Удружења пензионера општине Аранђеловац, истакавши да и припадници ове организације

Дочек Кикинђана у Дому пензионера у Аранђеловцу

често учествују на путовањима и успостављају пријатељства. Он је додао да су то ветерани рада заслужили, с обзиром на то да су многи од њих ретко имали прилику да путују док су радили. Први човек Општинског

Посета Карађорђевог конаку

удружења пензионера у Кикинди Велизар Силвестер пожелело је да се ново виђење познаника догоди ускоро у овом граду на северу Баната.

Кикиндски пензионери су одушевљени Буковичким парком и

обећавају да ће њихова наредна посета Аранђеловцу бити посвећена целодневном посматрању и упознавању природних лепота и културно-историјских споменика тог бањског места.

С. Завишић

ВРАЊЕ

Играње до могање

Фолклорна секција при Удружењу старосних пензионера Врања формирана је пре осам година. У старој народној ношњи играју старе врањске игре и игре из Пчињског округа. Тренирају уторком и, по потреби, суботом. Учествовали су

на манифестацији „Дани Врања“, а следе им гостовања у Крушевцу и Смедеревској Паланци, као и Међународни фестивал фолклора у Бору. Секција броји тридесетак чланова, међу њима је петнаест пензионера, а кореограф је Јован Станојковић, бивши глумац. После учешћа у „Жикиној шареници“ позиви за гостовања стижу са свих страна, а они им се радо одазивају.

Р. С.

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Унапређење здравља

Клуб здравља из Смедеревске Паланке, у сарадњи са овдашњом општинском организацијом пензионера, води акцију посете старим, болесним и непокретним људима трећег доба. На читавој територији општине Смедеревска Паланка приликом посете, пензионерима се мери крвни притисак, вредност шећера у крви, контролише рад срца и плућа и, што је најважније, разговара се: саслушају потребе и дају савети како да пензионери и стара лица унапреде своје здравље уз промену животног стила.

Треба напоменути да је око стотину пензионера и старих лица током акције добило помоћ доктора и активиста Клуба здравља. Током наредних акција чланови Клуба обићи ће пензионере и стара лица и у селима општине Смедеревска Паланка. Када се то приведе крају са овом лепом и корисном акцијом наставиће се једном месечно.

Сл. К.

СТОПАЊА

Одржани Дани поврћа у Стопањи

У дворишту ОШ „Јован Јовановић Змај“ у трстеничком селу Стопања одржана је традиционална 11. по реду сајамско-туристичка манифестација „Дани поврћа“. Као и до сада циљ је била промоција пољопривредних производа са подручја тр-

стеничке и других општина, као и повезивање произвођача са купцима. Била је то промотивна продаја поврћа са великим бројем излагача домаћих и страних фирми из области семена, заштитних средстава, пољопривредне опреме... Манифестацију је отворио председник општине Трстеник Мирослав Алексић. Више од 20 излагача представило је посетиоцима своје производе, опрему и системе за наводњавање, контејнере, саксије и друго. Општина Трстеник је била покровитељ а организатор МЗ Стопања.

Д. И.

ЛЕСКОВАЦ

Дружење уз песму

Чланови удружења пензионера из више градова Србије, као и пензионери из суседне Црне Горе, Македоније и Бугарске, првог дана 26. по реду лесковачке „Роштиљијаде“ били су гости овдашњег Удружења пензионера.

Лесковачко удружење има више хиљада чланова и двадесетак добро организованих месних одбора, међу којима се посебно издвајају одбори у Грделици, Вучју и Брестовцу.

Добродошлицу у српску престоницу роштиља – Лесковац, пензионерима из више градских центара упутио је први човек овог града др Горан Цветановић, пожелевши им добро здравље и леп провод у граду на обалама реке Ветернице. Дружење пензионера, уз иће и пиће, фолклор и песму, потрајало је до касних вечерњих сати.

Т. С.

ОМОЉИЦА

Братимљење пензионера

Удружење пензионера и инвалида рада из Омољнице за око 500 својих чланова и и гостију организовало је једнодневно дружење на којем су председници удружења пензионера и инвалида рада Милорад Тадић из Омољнице и Милисав Ђокић из Љубовије потписали повељу о братимљењу, уз жељу да оваква дружења постану традиција. Ковиљка Игњатовић, секретар удружења пензионера из Љубовије, домаћинима је даровала уметничку слику са мотивима манастира Светог Николаја Српског у Соко граду код Љубовије.

Том приликом присутнима се обратио Предраг Марковић, председник СО Љубовија, и између осталог рекао да је ово братимљење добар пример за учвршћивање пријатељства и зближавање и да старије особе треба да настоје да њихов пример следе и они који ће тек постати пензионери. **М. М**

СВРЉИГ

Обележен Дан удружења

Свечаном седницом Удружење пензионера општине Сврљиг обележило је свој дан установљен пре пет година Статутом Удружења. На свечаности се члановима и гостима обратио председник Миленко Петровић. Говорио је о активностима у интересу чланства и побољшања живота најстарије популације становништва, осигурању чланова, снабдевању угљем и намирницама, здравственој и социјалној политици,

бесплатном одласку у бање, излетима, путовањима, спортским активностима и другим задацима. Посебна похвала стигла је за рад Актива жена и шаховске секције.

Скуп пензионера поздравили су и пожелели свима добро здравље и честа виђења Јелена Трифуновић, председница општине Сврљиг, и Милија Милетић, народни посланик. Уз чашицу и пензионерску здравицу, сврљишки белмуж, роштиљ, развила се прича о прошлим временима, али и данашњици у којој пензионери имају кључну економску улогу у породици. **С. Ђ.**

НОВИ САД

Сусрет класића

Некадашњи питомци 11. класе Техничке подофицирске школе КоВ коју су завршили 1965. године у Загребу, недавно су у Новом Саду обележили свој „златни“ јубилеј – педесет година од завршетка школовања. Млади и тек произведени у

први чин кренули су пре пет деценија у јединице ЈНА широм тадашње Југославије.

Пола века касније окупили су се у Новом Саду да се током два дана друже и подсети заједничких успомена из школе, размене искуства о службовању у разним местима и разведе једни другима пензионерске дане. Било је ту и тамбураша и добре хране и много дружења, а и доста сете због класића који више нису међу њима.

Наредни сусрет заказан је за пет година такође у Новом Саду. **И. Ђ.**

КИКИНДА

Мини-сајам аграра

Удружење пољопривредних произвођача „Банатска ленија“ у Кикинди окупља око 250 чланова, не само из те општине. Оно је недавно организовало шесту изложбу „Моја башта“ на којој се представило 70 излагача. По броју учесника и изложеним врхунским плодовима у изобиљу, с правом је проглашен мини-сајмом аграра.

„Банатска ленија“ подржана је у пуној мери од локалне самоуправе и Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство – истакнуто је на у овој манифестацији у чијем саставу су одржани и стручни скупови. Поред газдинстава повртара и воћара, штандове су имали и агрохемијске и семенске компаније, саветодавне службе и други чиниоци у вези са пољопривредном производњом. **С. З.**

Од инвалидских комисија до лекара вештака

ФНРЈ је још 1952. године донела Уредбу о оснивању Завода за социјално осигурање и о привременом управљању средствима социјално осигурања. По овој уредби, завод за социјално осигурање среза (града) обавља све послове у вези са остваривањем права осигураника и доноси решења о праву на пензију и инвалиднину, праву на здравствену заштиту, на материјално обезбеђење за време привремене спречености за рад услед болести, материјално обезбеђење због трудноће и порођаја, погребнине, додатке на децу и решења о праву.

Завод за социјално осигурање може по одлуци скупштине оснивати испоставе ради непосредног вршења службе завода у појединим местима. Представници свих завода за социјално осигурање среза (града) на подручју Народне Републике, изабрани од скупштине тих завода, формирају скупштину завода за социјално осигурање Републике.

Оцене и налази стручних органа

По истој уредби, Извршни одбор Завода за социјално осигурање Народне Републике образује инвалидско-пензијске комисије од потребног броја лекара, лекара специјалиста и стручних лица из оне струке којој осигураник припада. Чланове комисије који нису лекари постављали су одговарајући синдикални форуми.

Инвалидско-пензијске комисије су стручни органи завода на основу чијих налаза и оцене извршни одбор завода за социјално осигурање среза доноси решења о праву на инвалидску пензију и инвалиднину. Уредбом о инвалидским припадностима из јуна 1952. године, инвалидске припадности се исплаћују лицима којима је

Законом о ратним војним инвалидима признато својство инвалида. Инвалидске припадности

блике. Решавале су их тзв. више здравствене комисије, које су биле састављене од потребног

године је формиран Комунални завод за социјално осигурање.

Службени лист ФНРЈ од 6. марта 1963. године доноси Правилник о образовању и раду лекарских комисија. Према овом правилнику, лекарска комисија је стручни орган Комуналног завода за давање оцене и мишљења у случајевима предвиђеним Законом о здравственом, пензијском и инвалидском осигурању. Лекарску комисију сачињавају најмање три лекара и потребан број заменика.

Лекарске комисије

Управни одбор Комуналног завода образује лекарске комисије, комисије лекара вештака и посебну комисију лекара вештака.

Лекарском комисијом, комисијом лекара вештака, односно посебном комисијом лекара вештака, руководи и за њен рад одговара председник комисије.

Закон о пензијском и инвалидском осигурању из 1972, са допунама и изменама 1982, 1983. године доноси и измене у Правилнику о образовању лекарских комисија. Завод за социјално осигурање Републике постаје Самоуправна интересна заједница пензијског и инвалидског осигурања, а лекарске комисије се образују као првостепене и другостепене инвалидско-пензијске комисије, тзв. ПИК-е и ДИК-е.

Након усвајања Закона о пензијском и инвалидском осигурању из 2003. године донет је и нови Правилник о образовању и начину рада органа вештачења. Усвајањем новог Правилника престају да постоје инвалидско-пензијске комисије, образују се органи вештачења (лекари вештаци) као стручни органи Фонда: првостепени и другостепени лекари вештаци, и лекари вештаци у контроли налаза, такође у првом и другом степену.

В. С.

Зграда у којој се данас налази Дирекција РФ ПИО (некадашња Теслина улица, сада Др А. Костића), уредбом Владе ФНРЈ 1962. године додељена је на коришћење Заводу за социјално осигурање Републике

жности састојале су се од инвалиднине, инвалидског додатка и додатака на децу.

Жалбе на решења завода за социјално осигурање среза (града) решаване су у Заводу за социјално осигурање Репу-

броја лекара, лекара специјалиста и представника осигураника које одређује Скупштина Завода.

Након доношења Закона о пензијском и инвалидском осигурању из 1957. и 1958. године, 1963.

Исплата разлике – законском наследнику

? М. Живковић, Лазаревац: После смрти оца, који је био пољопривредни пензионер, мој брат је поднео захтев за накнаду погребних трошкова. Будући да је и он у међувремену умро, да ли ја имам право да поднесем нови захтев за исплату разлике?

ОДГОВОР: Сви који су остварили право на накнаду погребних трошкова по основу смрти корисника пољопривредне пензије, која је наступила у периоду од 1. јануара 2008. до 30. септембра 2013. године, могу да поднесу захтев за исплату разлике ове накнаде. Уколико је и

особа која је остварила право на накнаду погребних трошкова по основу смрти пољопривредног пензионера у међувремену преминула, право на исплату разлике ове накнаде може остварити наследник који је утврђен правоснажним оставинским решењем надлежног суда.

Рад преко задруге и стаж

? Т. Петровић, Прокупље: Постоји ли могућност признавања радног стажа оствареног преко студентске или омладинске задруге? Знам да је Законом прописано да особе које обављају привремене и повремене послове, са навршених 26 година, без обзира на то да ли су на школовању, стичу својство осигураника. Да ли се то односи и на стаж?

ОДГОВОР: Радам по основу привремених и повремених послова преко омладинске задруге остварује се стаж осигурања уколико су плаћени доприноси за ПИО. Међутим, стаж по наведеном основу се може остварити тек од априла 2003. године, када је ступио на снагу Закон о ПИО којим је прописана обавеза

за уплате доприноса за ПИО за рад преко омладинске задруге. Осигураници који раде на овим пословима сматрају се осигураницима запосленима, док се омладинска задруга сматра послодавцем. Овај стаж се признаје само старијима од 26 година, као и онима који су млађи, али се не налазе на школовању.

Привремено решење

? М. Алексић, Ћуприја: Добио сам привремено решење о пензионисању. Занима ме шта треба да урадим да бих добио коначно решење.

ОДГОВОР: Привремено решење о пензионисању доноси се онда када су испуњени услови за стицање пензије, али нису познати и комплетирани сви подаци потребни за доношење коначног решења. Разлог привремености решења наведен је у образложењу привременог решења које сте добили. Фонд за пензијско и инвалидско осигурање ће по службеној дужности потраживати податке који недостају и донеће коначно решење када се отклоне разлози привремености решења, односно када прибави податке

који су потребни за доношење коначног решења.

Уколико знате да су сви неопходни подаци прикупљени и сва документација комплетирана, Ви можете да поднесете захтев за доношење коначног решења надлежној филијали ПИО и на тај начин убрзате поступак доношења коначног решења. Уколико нису комплетирани сви подаци који су неопходни за доношење коначног решења, можете се и сами укључити у процес прикупљања података који недостају ако сматрате да ћете на тај начин убрзати поступак.

ВИ ПИТАТЕ
„ГЛАС
ОСИГУРАНИКА“
ОДГОВАРА

Обавезе деце, породичних пензионера

? М. Антић, Лесковац: Корисник сам породичне пензије по смрти оца. Занима ме до када најкасније треба да додам ставим потврду о наставку редовног школовања, а да се уплата породичне пензије не прекине.

ОДГОВОР: Рок за доставу потврде о школовању за ученике основних и средњих школа који су корисници породичне пензије је 30. септембар.

Потврда којом студент доказује свој статус на високошколској установи коју похађа треба да се достави до 31. октобра. Уколико се потврда не достави до предвиђеног рока, исплата

пензије се обуставља. Студентима који не доставе школску потврду до 30. новембра по службеној дужности се доноси решење о престанку права на породичну пензију.

Више информација у вези са овим питањем можете наћи у рубрици „Реч струке“, на седмој страни овог броја „Глас осигураника“.

Спортски стаж

? С. Петровић, Неготин: Дуго сам се бавио спортом, у ствари играо сам одбојку у локалној лиги. Да ли по Закону о ПИО имам неке погодности, које, и како могу да их остварим?

ОДГОВОР: Спортисти се за време бављења спортом може утврдити пензијски стаж, односно може се утврдити својство осигураника по том основу ако је у траженом периоду био члан спортског клуба који се такмичио у савезном рангу, или у спортовима у којима се такмиче појединци.

Уз захтев за утврђивање својства осигураника спортисте потребно је приложити званичне доказе – јавне исправе из којих се види да се особа у одређеном периоду бавила спортом (реги-

страција, здравствени картон, записници са утакмица...), потврду – доказ о томе којег је ранга био клуб у време када је спортиста био његов члан, односно потврду матичног клуба, одговарајућег гранског и Спортског савеза Србије и доказ о школовању у време када се налазио у клубу.

Уколико се ради о појединачним спортовима, спортиста доставља доказ да је био члан репрезентације и да су му резултати у том спорту били на међународном нивоу.

Накнадна уплата стажа

? М. Манојловић, Београд: Напунила сам прописане године стажа и покренула поступак за остварење права на пензију. Међутим, констатовано је да фирма није уплатила доприносе за период од априла 1992. до априла 1994. године и осам месеци у 1995. години. Шта треба да предуздем поводом тога, јер фирма је у стечају? Да ли је могуће да сама уплатим тај стаж и колики би то износ био?

ОДГОВОР: За периоде кад сте били у радном односу и кад сте били пријављени на осигурање, а за које Вам послодавац није платио доприносе, ради остваривања права на пензију Ви можете сами платити доприносе за ПИО. Међутим, то

је могуће урадити само уколико је потребно за остваривање права, и само током поступка за остваривање права на пензију. У филијали Фонда где се води поступак за остваривање права, израчунаће Вам који износ треба да платите.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ЗАПОСЛЕНИ РАДНИК	РАНИЈА АМЕРИЧКА ГЛУМИЦА, МЕРИ	ВРСТА ГЛОДАРА, ПАЦОВ	БОЖАНСТВО СМРТИ ПО ГРЧКОМ МИТУ	ДРЖАВНО УПРАВЉАЊЕ ПРИВРЕДОМ	ЈЕДНА КАРТАШКА ИГРА	ИМЕ ЈАПАНСКОГ РЕЖИСЕРА КУРОСАВЕ
МЕСНА ПРЕ- РАЂЕВИНА							
ПРЕОСТАЛИ ДЕО							
СТАНОВНИЦИ СТАНОВА							
РАДАР							
ЉУБАВНА ПОЕЗИЈА							
СИМБОЛ ЗА АЗОТ		МОРЕУЗ У ХАДСОНОВОМ ЗАЛИВУ КУТИЈА ЗА ЦИГАРЕТЕ				ДЕО ОДЕЂЕ ЗА РУКЕ	СТАНОВНИК ТРОЈЕ
ИНДУСТР. ТЕПИХА (СКР.)			ПРИТОКА ЛОАРЕ СИПАТИ ВОДУ				
ДЕЛИТИ ТЕЧНОСТИ				ГЛУМИЦА, ДЕМИ ОЗНАКА ЗА РАЗРЕД			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ГРАД У СРБИЈИ ЈЕДНА ЖИВОТИЊА				ОЗНАКА ЗА КОТОР УПАЛА ГРЛА		
ЛИЧНОСТ СПЕВА „МА- ХАБХАРАТА“				КРАЉ ТЕБЕ ИТ. ПОЛИТ. ПЈЕТРО			
ОСТРВО У ЈАПАНУ							
МУШКО ИМЕ							
ЊИВА КОЈА СЕ ОРЕ							
МЕСТО У СРБИЈИ							
СИМБОЛ ЗА КИСЕОНИК		ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ ИЗБАВЉЕЊЕ		ОЗНАКА ЗА ГРАМ ГРАД У ИТАЛИЈИ		ПОДУХВАТИ, ПОВДВИЗИ	МЕРА ЗА ПАПИР
ГИМНАСТИЧ- КИ САВЕЗ (СКР.)			ОПЕРА ОД ВЕРДИЈА НЕМ. ФИЛО- ЗОФ, ГЕОРГ				
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ФР. ХЕМИЧАР, ЛУИ ОЗНАКА ЗА ПИРОТ						
ОБЛИК ЛЕКОВА							
ОНО ШТО ЈЕ ИСТИСНУТО							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: хаљетак, анит, та, ваг, пеб, ам, дола, јабучар, средине, киловат, ајова, и, гајити, и, еније, тоза, ар, аде, с, а, раритет, авокадо, а, ани, стора, о, мисирац, репа, тт

ПОВОДОМ МЕЂУНАРОДНОГ
ДАНА СТАРИЈИХ ОСОБА

Рачунамо на њих

Међународни дан старијих особа обележава се 1. октобра, а акције посвећене овој популацији спроводе се целог месеца. Слоган овогодишње кампање „Особе 60+, рачунајте на нас“ изабран је с циљем да се скрене пажња јавности на чињеницу да је све више старих људи и да ће свет у 21. веку озбиљно морати да се суочи са старењем становништва. Старије особе ће до 2030. године чинити 20 одсто светске популације, када ће бити више људи старијих од 60 година него деце млађе од 10 година. Овом приликом довољно је навести да је Србија 1991. године имала 983.000 становника старијих од 65 година, што је било 10 одсто укупног броја становника, а према попису из 2011. године 1.247.915, а то је већ 17,3 одсто популације, и то пре четири године.

Ове брзе промене у старосној структури пре свега ће захватити земље у развоју. Процењује се да ће број људи старијих од 60 година у градовима нарасти до више од 900 милиона до 2050. године – и чиниће четвртину укупног градског становништва у земљама у развоју. Стога, добро организовани градови пружају веће могућности старијим особама да буду финансијски независне, да остварују приход, наставе доживотно образовање и живе у окружењу у коме ће се осећати сигурно, са јавним објектима и превозом који су прилагођени њиховим потребама што је основ за њихову независност и социјалну инклузију.

Физичко и друштвено окружење које је окренуто ка старијима омогућава да они живе квалитетније и да дају максимални допринос у складу са својим могућностима. Стереотипи о старости као о болести и немогућности треба да се повуку пред активним, искусним и здравим старењем. Не треба заборавити да здраво старење почиње од младости и да треба здраво живети да би се старило здраво.

Обележавање Међународног дана старијих особа 2015. године има за циљ да укаже јавности да је уважавање демографских трендова и социјална инклузија старијих особа од пресудне важности за креирање одрживе урбане средине која промовише једнакост, благостање и просперитет заједнички за све грађане.

И у Србији ће се у циљу обележавања Међународног дана старијих особа одржати велики број активности у локалним заједницама као што су предавања, здравствено-промотивне изложбе, трибине, округли столови, конференције за новинаре, јавне манифестације, концерти, спортски догађаји, базари здравља и слично. **Р. М.**

Да ли сте знали ...

– да је пиво један од најстаријих напитака који људи и дан-данас конзумирају?

Зато и не чуди да је један од најстаријих пронађених рецепата управо рецепт за пиво и потиче од Сумера, старе цивилизације у Месопотамији. Наводно га је сам бог дао Сумерима, а правило се од житарица уз обавезно додавање зачина. Претпоставља се да је било веома јаког укуса.

– да је најстарији познати новчић пронађен на територији данашње Турске у историјској регији Лидији? Интересантно је и да је направљен од мешавине

не злата и сребра јер су и тада ти метали били признати као драгоценци.

– да је најбоље спавати у мраку

јер је ноћна светлост измишљена тек у последњих стотинак година?

Пре тога људи су вековима одлазили на спавање са првим мраком и будили се у зору. Није било никакве вештачке светлости, него је свака светлост коју су људи имали долазила од ватре, сунца или месеца.

– да комарце привлачи тамнија боја одеће, за разлику од других инсеката које привлачи светла боја? Задихани и ознојени представљате прави магнет

за комарце, више ће вас уједати ако сте конзумирали алкохол, а особе нулте крвне групе највише привлаче комарце.

– да су се људи, пре него што су почетком 20. века настали клима уређаји, довијали на различите начине да се расхладе? Тако су у неким зградама у Риму (претпостављамо оним које су припадале богаташима) постојале цеви између зидова кроз које је текла вода. То је било одлично за расхлађивање, али и прилично скупо.

– да неки језици имају падеже а неки не? Наш језик има седам падежа, док енглески нема ниједан. Фински језик има око 14-15 падежа, мађарски око 18, све зависи од дефиниције. Али

по броју падежа апсолутни рекордер је језик који се говори на Кавказу – цезки који има 64 падежа. Нажалост, тај језик је сада у изумирању, па се воде напори да се он очува.

Лековите мисли

Кад сам купио зимницу, био сам као маслчак на ветру. Остао сам го!
Загорчава ми живот слатка зимница: компот, мармелада, сокови...

Алергичан сам на грожђе. Кад год хоћу да купим зимницу мени је „кисело грожђе“.

Љубав према зимници ми је – платонска!

Срби не брину за зимницу. Нису гладни. Увек се између себе глођу.

У јесен опада лишће и мој стандард због зимнице.

Печем се на тихој ватри јер не могу да печем паприке.

Душан Старчевић

Дуга прича

Ако имате макар зрнце здравог разума, искористите трунку ваше савести.

Афоризам? Једном речи, то је дуга прича.

Будалама је одавно јасно да паметнији попуштају – нервно.

Вређање јавног интереса је забрањено, осим када то закон допушта.

Време је да се наше судство нађе пред лицем правде.

Време је ограничен ресурс, и није свеједно да ли ћемо боље живети данас или – мало сутра.

Гајим сумње. Од нечега мора да се живи.

Грешка у корацима је код нас корак у добром правцу.

Да нам је вода ушла у уши, за то стављам руку у ватру.

Вукосава Денчић

Молим за реч

Мала је дивно грађена. Од најбољих и најскупљих силикона.
Хотел Малдиви је луксузан хотел. Има више од пет (голих) звездацица.

На бироу за запошљавање стално ми говоре: „Гледај своја посла“, а не нуде ниједан.

На РТС-у село и даље гори, а баба никако да се очешља.

Ама, потписаћу ту петицију против простаклука и некуса на телевизији. Сачекајте само да одгледам „Фарму“.

Некад се суочавало лицем у лице, а данас фејсбуком у фејсбук.

Брига ме за потрошачко друштво. Мене брине потрошачка жена.

Заурлао сам кад сам чуо колико коштају женине нове ципеле. Био је то мој модни крик.

Таман се нађем на прагу запослења, кад ме неко саплете.

Пензија је лепа само док се чека. Кад дође, одмах нестане без трага.

Дејан Патаковић

Доскоци

Највише посла имају они који нам раде о глави.

Понекад кратко памћење продужава живот.

Лако је женама. Оне недостатак памети могу надокнадити силиконима.

Нисам у мафији, естради, политици. Дакле, не постојим!

Купио сам стан на кредит. Сад испаштам на рате.

Остао сам у Србији. Решио сам да умрем мушки.

Њена животна девиза: шчепати девизног пензионера!

Раде Ђерговић

Вук и овце

Мере штедне већ дају резултате. Сиротиње и пензионера је све мање и мање.

Роба се износи на сунце а паре се гурају испод жита.

Жртвовали су јагњад да би вук био сит и овце на броју.

Старост је лепа када се за лекове не чека.

И са слепог колосека смо нашли излаз, вратили смо се уназад.

Савиј кичму. Боље ћеш се исправити.

Радивоје Јевтић Јенки